

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen:

celo leto	K 24—
pol leta	12—
četrt leta	6—
na mesec	2—

v upravnishvu prejemam:

celo leto	K 22—
pol leta	11—
četrt leta	5:50
na mesec	1:90

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 3 (v prtiliču levo), telefon št. 34.

Izhaja vsak dan zvečer izvenredne številke in prazniške.

Inserati veljajo: peterskopna, peti vrsta za enkrat po 16 vin., za dvakrat po 14 vin., za trikrat ali večkrat po 12 vin. Parte in zahvala vrsta 20 vin. Poslano vrsta 30 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.

Upravištvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati i. t. d., to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vpslatve naročnine se ne ozira.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:

celo leto	K 25—
pol leta	13—
četrt leta	6:50
na mesec	2:30

za Nemčijo:

celo leto	K 30—
za Ameriko in vse druge dežele:	
celo leto	K 35—

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znamka. Upravištvu (spodaj, dvorišče levo), Knafljeva ulica št. 3, telefon št. 85.

Konec katoliškega shoda.

Katoliški shod je bil včeraj končan in zaključen, nekako tiho in brez posebnih ceremonij, kakor da je bilo tudi udeležnikom že vsega dovolj in preveč.

Da je bila nedeljska javna manifestacija glavni moment letošnjega katoliškega shoda, vsa zborovanja pa samo nekaj privrse, to je spoznati tudi po govorih na teh zborovanjih in po sklepih, ki so bili storjeni. Udeležba pri teh zborovanjih je bila tudi prav skromna. Verodostojne informacije pravijo, da med udeležniki ni bilo nič zanimanja za razprave in da bi se bilo vse skupaj ponesrečilo, če bi ne bilo že v naprej določenih govornikov, ki so prednášali svoja skrbno naučena predavanja.

Dobrih dvesto let je tega, kar je bil v Ljubljani prvi katoliški shod. Kake govore je bilo tedaj slišati, kake debate so se takrat vnele! V vsaki dvorani, v vsakem odseku vojska za ideje! Zdej pa tako mrtvilo! Očijalni govornik je zaspanim poslušalcem prednášal svoj pensum — pa je bilo vse pri kraju. Kaj ni dandanes med duhovščino že prav nič duševnega življenja več in prav nič več resnega zanimanja za javne zadeve?

»Posvetovanja« katoliškega shoda so bila posvečena notranjim zadevam klerikalne stranke. Seveda je bilo že v naprej določeno, kako stališče zavzema katoliški hod v dotičnih vprašanjih, a tudi to je že izraz, kaj smatrajo vodilni krogi za pomankljivo ali pogrešeno, oziroma, kaj se jim zdi potrebno, da se javno poudari in proglasi, četudi morda ne z namenom storjene sklepe tudi dejansko uresničiti.

Trije momenti so karakteristični za razprave na katoliškem shodu: poudarjalo se je narodnostno načelo, poudarjalo se je principe katoliškega življenja in poudarjal se je verski radikalizem.

V narodnem oziru ima klerikalna stranka na sebi neopustne grehe. Vse avstrijske vlade skupaj niso slovenskemu narodu toliko pozitivne škode storile, kakor slovenski klerikalci. Ti so ustvarili Nemcem celo

vrsto trajnih pozicij na Slovenskem ter jih s tem utrdili, odprli so jim vsa vrata, da zamorejo s kolonizacijo, z importom uradnikov in uslužbencev večati svojo moč in slabiti Slovence in pomagali so jim, ugrabiti Slovence celo vrsto važnih mest ter utesniti veljavo slovenskega jezika. Slovenski klerikalizem je Nemcem ustvaril vse pogoje za zmaganje in samo po zaslugi slovenskih klerikalcev smejo danes Nemci opravičeno upati, da zgrade tekem nekaj desetletij nemški most do Adrije. Slovence propada, posebno ob mej, a tudi tega je največ kriva klerikalna stranka, ker ni ničesar storila za narodno preoblikovanje slovenskega prebivalstva, niti za njegovo narodno utrjevanje. Zdej seveda, ko se že kažejo posledice te politike, prejšnja klerikalce strah pred bodočnostjo in ta strah jih je napotil, da so začeli zdej poudarjati narodnostni moment. Ali pa je to tudi resno vzeti? Narodne so se klerikalci vedno delali, tudi v trenutkih najgrijega narodnega izdajstva, a bili so narodni samo z besedami. Tudi zdej mislimo, da je bilo poudarjanje narodnega momenta samo pesek v oči, samo teoretična koncesija času in razmeram, sicer pa ostane vse pri starem.

S tem pa nečemo reči, da v klerikalni stranki ni nič moč resnatega mišljenja. Si tudi taki, a ti nimajo nič vpliva na praktično politiko, nič besede in nič moči, pa tudi ne poguma, da bi nastopili proti temu, kar počenjajo voditelji.

Mnogo se je govorilo na zborovanjih o katoliškem življenju. Upamo, da se pri tem ni mislilo samo na izpolnjevanje cerkvenih formalnosti, nego sploh na pravno povzdigo slovenskega ljudstva, vendar tudi temu ni pripisovati nikakega resnega pomena. Ljudje, čijih pravno stopnjo smo spoznali prav v dnevih katoliškega shoda, ljudje, čijih politično in javno delovanje je pravi posmen na vse principe katoliške pravosti, ti pač niso v stanu, v tem oziru kaj storiti, tudi če ima ta ali oni kaj dobre volje. Od kod pa izhaja vsa ta demoralizacija in vse to zastrupljanje našega naroda. Ravno od tistih, ki so se zdej na katoliškem shodu zavzemali za povzdigo katoliškega življenja!

Najznačilnejši moment pri vseh zborovanjih je pa bil vsekako nastop proti tistim, ki so se pridružili katoliški stranki, pa nimajo krščanskega prepričanja. Že dlje časa je v klerikalni stranki opaziti neko nasprotje do tistih elementov, ki so odločilno pomagali, da je klerikalna stranka prišla na površje. Kar je v klerikalni stranki posvetne inteligence, je vsa, le z malimi izjemami, prišla v črni tabor, ne iz krščanskega prepričanja, nego zgolj iz častihlepnosti in lakomnosti. Začel je dr. Šusteršič, ki so mu farji smrdeli, dokler mu ni škof Missija rekel: pridi k nam, pa te bomo spravili naprej. Takrat ni cela duhovska stranka premogla posvetnega moža večje inteligence in zato je sprejela dr. Šusteršiča. In po tem svetlem vzgledu se je ravnilo sto in sto drugih. Vsi ljudje, brez prepričanja in značaja, so se nekoliko namaskeradili s krščanskim prepričanjem, pa so šli iskat prostore ob koritu. Na stečaj so bila odprta vsa vrata in dr. Šusteršič je na ves glas kričal: Herreinspaziert, vsi ste dobrodošli, bodite po mišljenju karkoli, liberalci, ali socialni demokratje, ali anarhisti, stopite pod katoliško zastavo, saj se vam ni treba brigati za nauke in načela katoliške vere in cerkve — samo volite na našo stran in delajte na to, da uvrstimo in povečamo svojo stranko. In sto in sto ljudi se je odzvalo, kar vsuli so se, pa ne okrog katoliške zastave, nego h koritom in danes je pri koritih že taka gneča, da je groza . . .

Katoliška stranka je vabila in kupovala ljudi, ki nimajo katoliškega prepričanja, ti ljudje so danes poleg duhovščine njeni glavni nositelji, ti ljudje so jedro cele stranke. Seveda je to povzročilo mnogo pohujšanja in demoralizacije v katoliških vrstah in katoliške ideje in principi niso imeli od tega prav nobene koristi, nego le škodo, ali vendar nam ni prav razumljivo, kaj je vzrok tej najnovejši vojski zoper tiste, ki so prišli h klerikalni stranki, pa nimajo krščanskega prepričanja. Voditelji stranke iščejo in vabijo in kupujejo te ljudi, katoliški shod pa jih ven meče, stranka sloni na teh ljudeh, katoliški shod pa jih hoče odstraniti. Ali se čuti katoliška stranka tako močno, da bi lahko izhajala brez teh ljudi, ali

pa smatramoralno in materialno škodo, ki jo povzročajo ti ljudje, za tako veliko, da hoče raje pogrešati te ljudi, kakor da bi še dalje trpela to škodo? Ali pa je morda tudi to vse skupaj le humbug?

Če pregledamo, kar se je na katoliškem shodu razpravljalo, moramo priznati, da še noben katoliški shod ni bil na tako nizki umstveni stopnji, kakor letošnji. Kaj se je za kulisami razpravljalo in govorilo, to ostane seveda skrito, a kar se je javno povedalo, temu pač ni mogoče pripisovati resnega in praktičnega pomena.

Kriza v štajerskem deželnem zboru?

S. R. Ker je slovenski deželni odbornik prof. Robič nevarno obbolel, ki je stopila kriza štajerskega deželnega zbora v odločilni štadij. Kakor je razvidno iz sledečih vrst, je radi verjetne izstopitve zastopnika Slovencev, prof. Robiča iz štajerskega deželnega odbora mogoče samo dvoje: ali skorajšnje sporazumljenje Nemcev s Slovenci, ki obsega tudi točko, da se prazno mesto v deželnem odboru namesti z novim slovenskim deželnim odbornikom, ali pa odprava deželne avtonomije, kakor se je to zgodilo v Pragi z istočasno razpustitvijo deželnega zbora.

Pred kratkim se je po časopisju dosti pisalo o ponovnih pogajanjih za delazmožnost štajerskega deželnega zbora. V slučaju, da ta ponovni poizkus izpade, pa da se mora deželni zbor razpustiti. Kakor pa to vedo poučeni krogi, se omenjenih poročil ne sme razumeti dobesedno. Kajti jasno je, da Slovenci, oziroma merodajna klerikalna stranka, v trenutku ne more misliti na to, da bi opustila obstrukcijo, ne da bi lahko pokazala na kake večje narodne pridobitve, ker bi se v nasprotnem slučaju pri bodočih splošnih volitvah ž njo čisto navadno pometlo. Pa tudi iz osebnih vzrokov ne more želiti omenjena stranka sedaj delazmožnega deželnega zbora. Dve tretjini njenih poslancev ste namreč za delo v deželnem zboru popolna

nezmožni, priprosti kmetje, s katerimi je klerikalna stranka kot kmečka zveza brez prevelikega napora lahko pri volitvah prodrila, kateri pa ne pridejo sprito izobrazbenih in verziranih politikov deželnozborske večine do nikake veljave. Zato bi lahko pomenilo oživitvorenje deželnega zbora sprito takega položaja naravnost razsul klerikalne stranke, ker bi slovenska Narodna stranka, ki je postala spet bolj prožna, že vedela poskrbeti, da se vsi slovenski neuspehi po pravici pripisejo na rovaš nezmožnosti klerikalnih poslancev. O kakšni popustljivosti od nemške strani pa absolutno ni nič slišati. Trenotka najhujše finančne stiske na štajerskem še ni, četudi je nemški večini sitno, da mora ostati dostikaj neizvršeno. Za take odločbe, ki smo jih doživeli zadnji čas na Češkem, še na štajerskem ni povoda.

Kakor so prepričani v intimnih nemških krogih, je nameravala zato večina štajerskega deželnega zbora vsaj nekaj let gospodariti brez deželnega zbora, samo z deželnim odborom. Do poteka volilne dobe! In potem znabiti še nekaj let, ker bi bil deželni zbor vedno nezmožen za delo. Vendar se zdi, da se dogodi drugi slučaj, v katerem bo avstrijska vlada v položaju dajati odredbe in odločbe v Gradcu, kakor jih je dala v Pragi. Lahko govorimo tukaj o slučaju, da zastane samoupravni aparat na štajerskem popolnoma, o slučaju, da niti deželni odbor ne more opravljati več svoje službe, ker ne sodeluje zastopnik enega dela prebivalcev v dvojezični štajerski.

Ali ni bil na Češkem podoben položaj sigurni predhodnik vzpostavljenja vladne komisije? Ali more ista osrednja oblast, v istem letu, pri istem položaju, kakor v Pragi, različno odločiti?

Seveda ima obolevi slov. deželni odbornik Robič namestnika, ki ga lahko pokličejo v deželni odbor. To bi bil slovenski klerikalni profesor dr. Verstovšek. Toda mi dvomimo, da bi smatrala slov. klerikalna stranka sedaj za umestno, da pošlje tega gospoda v deželni odbor, ne da bi poskusila doseči častni sporazum z nemško večino. Ta mož je pa tudi v nasprotju s konservativnim, pa ne

LISTEK.

Dolga roka.

M. Gardenhire.

(Dolje.)

Connors je zvedavo gledal okoli sebe.

»Kje ste našli puško?« je vprašal.

»Tam,« je rekel Sadler ter pokazal v kot pri kaminu.

»Na kakšen način je košček medenaste žice, ki so jo policisti zapazili pri vstopu v sobo, pritrjen na puško?«

»Kateri policist jo je opazil?«

»Zdi se mi, da je bil neki Flynn, ki je to javil. Vsaj ste bili vendar navzoči pri zasliševanju?«

Sadler se je zmagonosno zasmel.

»Prvič slišim danes o tem,« je rekel.

»O žici?«

»Ne, o okolščini, da so opazili žico. Bila je zadržana iz žice, ki se rabi pri zapiranju oken. In najbrže je padla z okna, ko je doktor Haslam položil puško v kot. Doktor Haslam pač ni izvršil nežnega opravlila, in njegovi pregibi so morali biti precej nasilni. Stvar pa je brezpomembna.«

»Vpoštevajte, da je doktor Haslam skrit...«

»Skrit?« ga je takoj prekinil mladi mož z vprašujočim glasom.

»Menim, ali mislite, da je doktor Haslam, ko je vstopila mrs. Sands, prišel iz svoje spalnice ali da je tukaj v študijski sobi prežal na njo?«

Doktor Sadler je zaničljivo pogledal umetnika.

»To pač nima za zadevo nikakoršnega pomena; vsekako se je mogel doktor Haslam v svoji lastni hiši popolnoma svobodno gibati, in ni mu bilo težko, videti mrs. Sands, kadar in kjer jo je hotel. Če se je odločil, da jo umori, tedaj bi to storil ravnotako v svoji sobi, kakor pred vsem svetom; ni hotel ničesar prikrivati.«

»In vendar je pobegnil.«

Mladi mož je pobesil oči.

»Zločinci navadno pobegnejo,« je odgovoril.

»Ali ste tako daleč prišli, da smatrate svojega dobitnika za zločinca?«

Sadlerju so se oči svetile od jeze, vendar pa je premagal svojo vznemirjenost. Pač pa sem videl, kako zelo se je vsled tega mučil, in kako ga je to vprašanje vznemirilo.

»Jaz se ga bom vedno s hvaležnostjo spominjal,« je odgovoril, »vseeno, če je zločinec ali ne.«

»Ali je doktor Haslam z vami govoril?«

»Govoril ne, toda njegove oči so več povedale.«

»Zdi se mi čudno,« je pripomnil Connors zamišljeno in v tonu, ki je bil pravzaprav namenjen meni, »da je doktor tako hitro prišel iz hiše.«

Mladi mož je kar zasikal od jeze.

»Kdo pa bi si ga upal, zadržavati ga?« je vprašal. »O zločinu vendar ni ničesar slutiti!«

Tudi meni se je zdela Connorsova pripomba precej vsakdanja; vendar pa je stavil še druga vprašanja.

»Ali je kdo izmed poslov govoril z doktorjem Haslamom, ko je šel skozi kuhinjo? Ali ga ni nihče vprašal o strelu, ki so ga vendar vsi slišali?«

Doktor Sadler se je obotavljal. Mahal je z žepnim robcem, ki ga je kar naenkrat izvlekel iz žepa, in je raztresen gledal na tla.

»Ni lahko, spominjati se vseh posameznostih takih trenutkov,« je odgovoril, »toda ravno ta mi je popolnoma jasna, in čudno se mi zdi, da policija ni za to vprašala. Gospodje so bili vedno nazirani, da je doktor Haslam odšel iz hiše po stopnicah v zadnjem delu hiše; jaz sem jim to povedal, ker sem bil začetkoma tega mnenja. Šele pozneje sem vprašal posle o tem.«

»Ali niso posli sami vprašali svojega tovariša Graya o tem, gospod doktor? Kaj je morilec govoril, kako se je obnašal, ko je šel proti prednjim vratom?«

V očeh mladega moža se je zasvetilo sovraštvo.

»Mogoče, da so to storili,« je rekel. »Kakor sem že rekel, nemogoče se je spominjati vseh posameznosti.«

»Vi ste vendar ravno tej pripisovali posebno važnost,« je nadaljeval Connors z nekako trdovratnostjo.

»Seveda,« je zagotavljal Sadler.

»Vsaj sem jo moral smatrati za važno, ker sem uvidel, da sem se najprvo motil o potu, po katerem je šel moj dobitnik, kakor pravite vi.«

»Da, po katerem potu pa je vendar šel?« je vprašal Connors.

Doktor ni napačno razumel vprašanja, in poslušal sem z največjo napetostjo. Kar se je imelo zgoditi, nisem mogel slutiti, in nisem pričakoval kaj posebnega, toda, glej, dejstva so se pokazala v popolnoma novi obliki. Seveda sem si domišljeval, da se zadeva vsled tega ne bo mnogo izpremenila; toda za me osebeno je bilo zelo interesantno.

»Policija je dobila vsa okna zaprta,« je začel Sadler. Govoril je počasi ter previdno izbiral besede.

»Ko sem izrekel domnevanje, da je moj oče najbrže odšel po zadnjih stopnicah, so to smatrali za pravo, in s tem je bila rešena zadeva. Jaz

sam sem, kakor že rečeno, govoril s popolnim prepričanjem; šele to, kar sem slišal od poslov, me je spravilo do tega, da sem začel dvomiti. Ker so bila okna zaprta, je mogel pobegniti le skozi okno na strehi. To okno je zelo nizko in iz sprednje hiše vodi lestva do hleva. Od tu dospeti na dvorišče, in težko, kajti ob zidu se vpenja trta. Ko sem preiskal zadevo, sem dobil dokaze, da je doktor Haslam faktično pobegnil po tem potu, kajti trtno listje je bilo pohojeno in raztrgano, in na strehi hleva sem dobil eno njegovih copat — tu je.«

»Odprl je neko tajno miznico ter nam pokazal copato.«

»In vi niste smatrali za potrebno, da bi pojasnili policiji, da ste se motili v svojem domnevanju?« je vprašal Connors.

»Ne,« je odgovoril Sadler mirno. »Za slučaj kot tak ni ta okolščina prav nikakoršnega pomena. Pomisliti pa morate tudi, kako zelo sem ljubil doktorja Haslama. Vsled tega sem smatral za boljše, da so ostale oblasti mnenja, da je bil čin izvršen v hipni blaznosti, kar tudi jaz menim.«

»Zelo čudno,« je mrmral Connors. »Kakor ste vi poprej sami rekli, je doktor Haslam popolnoma poljubno mogel hoditi po svoji hiši in iz nje. Tedaj je mogel oditi tudi pri sprednjih durih — če bi hotel.«

(Dolje prihodnja.)

klerikalnim prof. Robičem. Kot zastopnik Slovencev je popolnoma nemogoče, ker na to mesto spada mož, pri katerem lahko računajo vsi Slovenci brez razlike strank na objektivno postopanje. Seveda ni pri dr. Verstovšku na to niti misliti. Dr. Verstovšek je postal iz včerajšnjega naprednjaka nestrpen novopečen klerikalec in je na štajerskem najbolj osovražen mož. Sigurno lahko računamo na odpor pri vsej štajerski slovenski inteligenci, ki ne bo videla v njem nikdar objektivnega zastopnika vsega slovenskega naroda na štajerskem. Se pred kratkim so bile obelodanjene izjave tega izpremenljivega politika, ki misli, da mora uporabljati svoj vpliv kot poslanec samo v korist svoje stranke. Tak slovenski deželni odbornik bi bil bolj denuncijant ko pa pozitiven delavec za narodov blagor.

Tudi to osebno vprašanje postrojuje krizo v štajerski deželni upravi. Morda je komisariat v naši deželi bližji ko si kdo misli.

Češki nemški poslanci in Stürgkh.

Pri ministrskem predsedniku Stürgkhu so se zglasili nemški poslanci: Bachmann, Knirsch, Krützner, Pachter, Roller, Schreiner in Wolf. Zahtevali so od njega:

1. Enakopravnost narodnih interesov Nemcev na Češkem pri sestavi proračuna in pri sprejemanju uradnikov in slug v deželno službo.
2. Ureditev učiteljskega vprašanja.
3. Ureditev narodno - političnih vprašanj in potem šele izvedbo deželnozborske volilne reforme.
4. Opustitev izrednih korakov za uveljavljanje deželnozborske volilne reforme.
5. Pri ureditvi volilnega reda popolno upoštevanje nemških želj, zlasti glede četrte kurije.
6. Popolno izvedbo poizvedb glede narodnostnih mej.
7. Zasedenje mesta praškega namestnika po nepristranskem upravnem uradniku.
8. Odprava konfiskacijske prakse.
9. Upoštevanje interesov Nemcev na Češkem pri sklepanju pogodb z balkanskimi državami.
10. Nemški poslanci s Češkega bodo uredili svoj nastop napram vladi po stališču, ki je bo zavzela vlada napram tem vprašanjem. Če bi vlada teh zahtev takoj ne upoštevala, bi začeli Nemci z najstrožjo opozicijo.

Popolne se je vršila konferenca z ministrskim predsednikom od 4. do 9. zvečer. Kolikor prihaja v javnost o konferenci, so nemški poslanci s pogajanjem zadovoljni. Kar se tiče volilne reforme in narodnostnega sporazuma, je ministrski predsednik baje izjavil, da bi izvedba volilne reforme pred končno ureditvijo nacionalno - političnih vprašanj otežila zopet pravna pogajanja, morda jih celo onemogočila.

Vidi se, da hoče vlada ostati še naprej na svoji stari poti, da stoji na obzorju časi še hujšega zatiranja Čehov in da vlada niti sedaj še ni videla, kaj je dobro za državo. Zahteve Nemcev bi sicer ne bile v svoji celoti nesimpatične, če bi ne imele priveskov, ki ne prihajajo v javnost in ki hočejo zagotoviti Nemcem na Češkem preponderanco.

Dogodki na Balkanu.

Konec.

Romunska je že poklicala zadnjega svojega vojaka z bolgarske zemlje, Bolgarska je skoraj že končala demobilizacijo. Srbija je razpuščila vojsko, rezervisti prvega in drugega poziva so šli domov, glavno taborišče se je razšlo, v desetih dneh bo vse končano. Črna gora ima pod orožjem samo toliko mož, kolikor jih je treba za varstvo meje proti romarskim Albancem. Tudi Grška je že pričela z demobilizacijo. Turčija seveda stoji še popolnoma pod orožjem. Ko bi se to zgodilo v kakem drugem času, ko bi to storila katera koli druga država, bi bil ogenj v strehi in veselite bi kričale in rohnele, da je bilo jo. Dokler Srbija ni začela demobilizirati, so morali stati naši ubogi rezervisti na meji in zdi se, da je nekatere hiperpametne naše državneke navdal strah, da bi mogla Srbija poseči po končani vojni z Bolgarsko po Bosni in Hercegovini. Tak je bil vtisk po celi Evropi in dosti smeja je to povzročalo. Sedaj pa, upajmo, bo vendar že enkrat konec teh komedij.

Odrin ostane Turčiji, to je konec druge komedije veselih. Vsa slovesna zatrdila, vsi sklepi, vse ni nič pomagalo, Odrin ostane Turčiji in evropski diplomati so šli na letovišča s prepričanjem, da na Balkanu še dol-

go ne bo miru. Poglejmo še malo nazaj. Status quo, Skader, Cataldža, Janina, Ovcje polje, Kavala, južna Albanija, vse to so večje ali manjše blamaže, ki jih mora postaviti v svojo bilanco evropska diplomacija. Največji minus v knjigi ugleda naših državnikov pa tvorita Albanija in Odrin. Naj bi se vendar že enkrat pretrgala vrsta teh porazov, naj bi vsaj zdaj spoznali na Dunaju, v Berlinu, Rimu, Petrogradu, Londonu in Parizu pot, na kateri ne bodo neprenehoma padali iz blamaže v blamažo.

Meja med Srbijo in Črno goro je že skoraj popolnoma določena. Ko bodo rešena še nekatera manjša vprašanja, bo izšel kraljev ukaz, ki bo proglasil aneksijo zavzetih pokrajin.

Tudi Grška in Srbija sta se očitno že sporazumeli, samo dejstvo, da Grška ne hiti demobilizirati svoje vojske, je nekoliko sumljivo.

Končni sklep vseh vojn pa je sledeči:

Turčija se je bojevala od začetka proti Črni gori, Srbiji, Grški in Bolgarski. Ko je bilo sklenjeno premirje, je trajala vojna z Grško in Črno goro naprej, in vnela se je po odklonjenem premirju še enkrat vojna z Bolgarsko in Srbijo. Zopet je bila Turčija poražena, a izbrala je priliko, da je celo po sklepu preliminarnega miru zopet pričela vojno z Bolgarsko. Turčija je stala torej v ognju sedemkrat.

Bolgarska se je bojevala proti Turčiji v dveh presledkih, in pozneje proti bivšim zaveznikom, v celem torej petkrat.

Srbija je posegla v boj proti Turčiji dvakrat in enkrat se je bojevala proti Bolgarski, v ognju je bila torej trikrat.

Črna gora ni sklenila premirja s Turčijo, bojevala pa se je na strani Srbije proti Bolgarom, imela je torej dve vojni.

Grška je nastopala podobno kakor Črna gora, tudi ona je bila dvakrat v ognju.

Romunska je potegnila meč proti Bolgarski, imela je torej vojno, če tudi nekrvavo, ker se Bolgarska ni branila.

Skupaj so bile torej balkanske države v ognju devetnajstkrat.

Štajersko.

Iz Celja. Velika ljudska slavnost, ki jo priredi »Klub naprednih slovenskih akademikov v Celju« o priliki otvoritve svoje pete javne ljudske knjižnice v Velenju, se ne vrši v nedeljo, dne 7. septembra, ampak prihodnji dan v ponedeljek, na praznik, dne 8. septembra t. l. na vrtu gostilne Ježovnik v Velenju! Vsa sosedna narodna društva prosimo, da se na to ozirajo, in ne pričejo na ta dan nobenih drugih veselij.

Iz Celja. V ponedeljek zjutraj se je majalo po Krožni cesti nekaj popolnoma pijanih čukov. Ljudje so jih začudeno gledali in delali ne baš spoštljive opazke. Škoda za sokolski krog, katerega take barabe onečajo. Talarji bi bili za čuke in za enake nastope nedvomno primernejši.

Ta ljuba naša pohlevnost! V nekem prijaznem kraju vinorodnih Slovenskih goric se je v gostoljubni hiši zbrala družba veselih vinskih bratov. Prišutili se je med nje tudi kaplan iz bližnje fare. Družba je prišla na hvalevredno misel, da bi bilo dobro kaj zbrati za narodne namene. A da bi ne žalili kaplana, so vrli narodnjaki zbrali za »Slovensko Stražo« 35, za »Ciril - Metodovo Družbo« pa — 26 K. Če bi bil kak Nemec zraven, bi pa njemu na ljubo morda še zbrali kaj za »Südmärke« — in iz vpljudnosti še celo več ko za C. M. D. Vedeli bi vsi, da »Slovenska Straža« podpira klerikalno časopisje in da nas »Südmärke« rine z domače zemlje — ampak kje bi si to upali naši pohlevni in vpljudni narodnjaki povedati! Ni čudno, da je po tem tudi naš ugled doma in med svetom.

V imenik štajerskih odvjetnikov so na novo vpisali g. dr. Antona Gosaka, ki se je naselil v Ptuj.

Iz Maribora. Kakor čitamo v »Marburger Zeit.«, se je zdravnik dr. Majciger »energično« potegoval za to, da je bila na dan otvoritve dravskega mostu nad lekarno Taborsky na Glavnem trgu razobešana frankfurta. Napram nekemu slovenskemu farmacevtu, ki mu je to hotel zabraniti, je postal celo nesramen. Ta zdravnik dr. Majciger je sin znane pokojnega profesorja in slovenskega narodnjaka Majcigerja. Pri renegradu je res ogabno videti, če se tako za nemško stvar in za izzivanje Slovencev poteguje. Prave Nemce, če so pošteni, mora biti sram takih neznajstev!

Iz St. Pavla pri Preboldu. Naš Sokol se tem potom prav presrečno zahvaljuje gospodični Angeli Sitter

učiteljici sedaj na Ljubnem v Gornograsskem okraju, ki je kot St. Pavla narodnjakinja se trudila in 17 K 50 v nabrala za »Sokolski dom« v St. Pavlu pri Preboldu. Še enkrat hvala njej! Na zdar!

Iz St. Janža na Dravskem polju. Petindvajsetletnica našega prostovoljnega gasilnega društva pod vodstvom tukajšnjega učiteljstva se je obnesla nad vse nepričakovano dobro. Z Dravskega polja in sosednih Slov. goric se je zbralo nad 400 ljudi. Saj je bilo samo Mariborčanov in Ptujčanov okoli 150. Žalsko Zvezo gasilnih društev je zastopal g. dr. Bergmann, ljubljansko sokolsko župno g. dr. Pipenbacher, akad. ferijalno društvo »Prosveto« pa gg. iur. Dobravc in phil. Vuga. Nadalje je bilo več požarnih bramb. — Takega dneva še nismo imeli v St. Janžu, sem slišal govoriti kmete, katerih se je tudi zbralo nad 200, dasiravno je agitiral kaplan Kramaršič proti veselici z vsjo njemu lastno besnostjo. Vsem je ugajal prihod Ptujčanov. Sprejeli okoli 30 kolesarjev, za njimi velik voz Sokolov, vzadaj pa kočije z ostalimi gosti. Ptujčani, hvala vam za naklonjenost, katero ste nam zopet pokazali. Ko so prikorakali tudi Mariborčani z dičnim Sokolom je pozdravil eden izmed domačih učiteljev goste, podal zgodovino društva in slavil zaslužnega požarnika Jakoba Ekarta, kateremu je pripel g. župan Janez Lešnik svetinjo, znak petindvajsetletnega službovanja pri požarni brambi. Potem so čestitali društvu ptujski in mariborski Sokoli, nato sta pa govorila v navdušenih besedah g. dr. ev Brunčič in nov ptujski odvetnik g. dr. Tone Gosak. Hvala vsem! Po gledališki igri nas je razveselil Sokol s svojim nastopom. Kmetje so se čisto zaverovali vanj, povsod govorijo o njem. Sokoli, tudi vam se prisočno zahvaljujemo za sodelovanje in vas prosimo, da se še večkrat pokažete pri nas v svojih rdečih srajcah. — Nato se je razvila prosta zabava. Vsem cenjenim gospodičnam iz Ptuj, Hajdine, Smarjete in St. Janža, ki so razpečevale srečke, šaljivo pošto, konfeti itd., se istotako prisočno zahvaljujemo. Ravno tako pevcem in igralcem.

Iz Studenic. Na obeh straneh okrajne ceste, ki drži skozi našo župnijo, je nasajeno sadno drevje. Res, izvrstna ideja potovalnega učitelja g. Goričana!

Iz Črešnjeve v slovenjebistriškem okraju. V ponedeljek smo pohiteli z učenci višjih razredov tukajšnje šole z vlakom v Poljčane, od tod peš v Studenice in od tu skupno z deco studeniške šole na Boč. (987 m.) Škoda, da je kočja na Boču tako zanemarjena. O razgledniku pa itak ne bo kmalu ne sluha ne duha. Trebalo bi le malo dobre volje v Poljčanah in v Studinicah in ni zlodej, če bi se ta nujna zadeva ne spravila v pravi trt. Pomagala bi pač tudi lahko podravska podružnica S. P. D.

Iz Poljčan. Poročil se je tukajšnji učitelj Ljudevit Varl z gospico Pavlo Grudnerjevo.

Iz Dravinske doline. Po naši dolinci se je pojavila svinjska kuga — pereček. Nekateri posestniki so ob vse svinje. Ljudstvo se bo moralo navaditi, da bo dalo cepiti svinje.

Iz Makol. Prireditev v prid C. in M. družbe se je obnesla vrlo dobro. Posebno mi je omeniti, da si videl navzoče ter tudi sodelujoče ljudi, ki so dandanes drugje ob sličnih prireditvah žalibog le redke bele vrane. Vsa čast jim!

Od Sv. Duha pri Lučanah. V 192. številki »Slov. Naroda« preključ g. dr. Verstovšek s pomočjo § 19: »Ni res, da je šel poslanec dr. Verstovšek celo na lipniško okrajno glavarstvo protestirati proti razširjanju šole z motivacijo, da se morajo prej razširiti tudi nemške šole v Arnaužu in Lučanah.« G. dr. Verstovšek s tem sam indirektno pripozna, da je hodil protestirat. Ker ima dvorazredna šola Sv. Duh 223 šolobiskujočih otrok in je zategadelj c. kr. dež. šolski svet razširjenje zapovedal že leta 1909, smo rado vedni s čim je g. profesor svoj protest motiviral? Da, še ima Verstovšek žalosten pogum »popravljati«!

Drobne novice. Stanje obolenega dež. odbornika prof. Robiča se obrača trajno na bolje. Sedaj že lahko zopet nekaj govori in tudi otrpnelost desne roke je popustila. — Umrla je v Mariboru hišna posestnica Ana Počivavšek, roj. Kopriva. — Umrla je na Prager-skem trafikantinja Marija Novak. — Zgorela je gostilna Muršičeva, poprej Puklova za žitnimi skladišči v Melju pri Mariboru. — V konkurz je prišel lesni trgovec in posestnik Jakob Pernath v Meži ob Dravi. — Ustrelil se je v St. Ilju pod Turjakom 27letni trgovski pomočnik Friderik Weber in sicer z

lovsko puško kar v trgovini. Služil je pri trgovki Hofer. — V Vojniki nad Celjem so si nemškutarji ustanovili »Turnverein«. Zvabili so žalibože vanj tudi nekaj slovenskih fantov. — Umrl je v Konjicah posestnik tovarne za stole v Zbelovem, Edvard Hafenrichter, 45 let star. Pokojnik je bil član konjiškega okrajnega zastopa in kot tak zagrizen podpornik nemškutarije.

Koroško.

Zaklad v cerkvi. V neki romarski cerkvi nedaleč od Pliberka so dobili povodom popravil v cerkvi za nekim stranskim oltarjem v odprtini v zidu zavoj, oмотan z blagom in trdno povezan z vrvcami. V zavoju so našli 34 različnih srebrnih tolarjev, ki datirajo večinoma iz l. 1764. Delavec je izročil denar župniku Vransku, ki je sprejel denar med cerkveno premoženje.

Požar. Kakor smo že poročali, je pogorela dne 16. avgusta tovarna za papir, last beljaške mestne občine. Zgoreli so vsi stroji in cela zaloga papirja. Škodo so cenili sedaj na 70.000 kron, ki pa je pokrita z zavarovalnico. Poleg tega imajo trije najemniki 12.000 kron škode. Ogenj je bil podtaknjen in kot požigalca so aretirali tovarniškega vodjo I. Schmieda.

Primorsko.

Trst — Tržačanom. — Odloki tržaškega namestništva. Odloki tržaškega namestništva, ki so pribito povsem upravičeni in o katerih smotrenosti smo že pisali, so zelo razburili laško kamoro, laške brate v Italiji in njihove sekundante Nemce, ki zasledujejo dosledno princip, da se mora uničiti Slovence najprej, nato bo boj z Lahi lahek in Nemci bodo lahko v kratkem zagospodarili na slovenskem Primorju. Nemci in Italijani poskušajo sedaj na vse kriplje v Trstu in posebno na Dunaju, da bi dosegli razveljavljene teh odlokov. Pri tem pa sami priznajo, da so se vršile v tem oziru na tržaškem magistratu kljub raznim opominom namestništva dosledno velike nerednosti in prosijo, da bi se ti odloki preklicali, toda le pod pogojem, da se mestni magistrat tržaški obligatorno zaveže, da od sedaj naprej ne bo vsprejel v javno službo nobenega inozemca več. To je namestništvo hotelo doseči, in tudi če sedaj nekoliko odneha od svoje odredbe in dovoli dosedanjim uslužbencem inozemcem nekoliko ugodnosti v tem oziru, da lažje dobe avstrijsko državljanstvo, s tem namestništvo ni odnehalo, pač pa je doseglo v polni meri svojo zahtevo in končno ureditev že res neznoznih razmer, ki so vladale od sedaj pri podeljevanju javnih služb v škodo domačinom, avstrijskim državljanom. Poudarjamo ponovno, da je tržaško namestništvo s tem storilo le svojo dolžnost in da so namestništvu lahko hvaležni vsi domačini, seveda med temi tudi Slovani, dasi smo popolnoma uverjeni, da je namestnik storil to najmanj samo v prid Slovanov, marveč da je imel pred očmi v prvi vrsti red in koristi vseh avstrijskih državljanov brez razlike narodnosti. Tržaški namestnik princ Hohenlohe je odgovoril na vprašanje »Neue Freie Presse« zakaj je izdal te odloke brzojavno iz Stainacha sledeče: »Jaz samo ponavljam, da je treba iskati vzroke za te odredbe namestništva izključno samo v želji in zahtevi, da se napravi konec zakonom neogovarjajočim in od vsakega Avstrijca grajevrednim razmeram, ki so ostale nespremenjene kljub raznim ponovnim opominom namestništva. Posebno poudarjam, da se nikakor ne strinja z avstrijskimi nazori, da so nastavljeni v enem največjih in najvažnejših mest države v Trstu pri javnih uradih v pretežnem številu in na najvišjih mestih inozemci.« — Ta utemeljitev je tako točna in neovrgljiva, da ji pač ni treba nobenega komentara.

Seja občinskega sveta tržaškega se vrši danes zvečer. Ta seja bo bržkotte zelo zanimiva, ker pridejo na dnevni red tudi predlogi pravnege odseka o posebnih ukrepih glede odredb tržaškega namestnika, ki zahtevajo odslovice vseh inozemcev iz javnih služb.

Aretacija. Na zahtevo dunajske policije so aretirali včeraj v nekem hotelu v Gorici tučja Franca Wiedermana in ga poslali na Dunaj.

Uboj iz maščevanja. Delavec Andrej Benedek iz Rudaljanje je sunil svojega tovariša Franca Bošaka iz Brda povodom prepira v gostilni Marije Klapičeve trikrat z nožem. Zadel ga je v levi bok, v hrbet in v levo nogo. Bošak je vsled dobljenih ran v kratkem umrl. Benedek je po

zločinu pobegnil, toda že drugi dan so ga orožniki aretirali. Pri prvi preiskavi je Benedek priznal, da je Bošaka zaklal. Stori je to iz maščevanja, ker ga je Bošak pred dvema letoma silno pretepel.

Koze. V občinsko bolnišnico v Trzinu so prepeljali nekega delavca tučja, ki je obolel za kozami. Oblasti so bolnišnico zaprle in odredile vse zdravstveno varnostne odredbe.

Detomor. K včerajšnjemu poročilu o detomoru, ki ga je izvršila v Gradežu ločena Fumula poročajo, da so našli nekaj delov razrezanega telesa novorojenčka tudi v stranski pri Fumulovi. Kot sokrivca so aretirali včeraj tudi njenega ljubčka nekega Grattona.

Vlom. V trgovino za čevlje Petra Podberška na Lloydovi cesti v Trstu so vlomili neznani tatovi in so odnesli za 900 K usnja in čevljev. Policija je včeraj aretirala nekega Rudolfa Habermana, ravno ko je nesel velik zavoj blaga iz mesta. Njegovi tovariši so pobegnili.

Pogreb žrtve. V torek popoldne so pokopali nesrečno žrtev zakonske nezvestobe Emilijo Bizjakovo od Sv. Jakoba v Trstu, katero je ogojčani soprog Ražen pobil in ustrelil namesto svoje žene. Pogreba se je udeležila zelo velika množica sosedov in znancev. Žena Ražnova je izginila iz Trsta in do sedaj še ne vedo kje je.

Slepar s kavcijami. V nekem draždanskem listu je bil pred kratkem objavljen oglas, glasom katerega je iskal lastnik hotela Excelsior v Trstu hotelskega ravnatelja, blagajnika, več kuharjev in natakarjev. Za omenjena ponudena mesta so se oglasili trije kompetenti. Lastnik je zahteval od njih kavcijo in sicer 2000 K, 1000 K in 500 K. Ker mu ponudniki niso poslali takoj kavcije jih je začel dozdnevni lastnik hotela nadlegovati, da naj mu čim preje pošljejo denar. Ta zahteva se je zdelo dotičnim sumljiva in ovadili so celo zadevo policiji, ki je dognala, da je dotični lastnik, ki se je izdajal za Charlesa Diese čisto navaden slepar znani Dušan Kišov, katerega so aretirali.

Potopljena jadrnica. Iz Reke poročajo: Pri uvozu parnika »Groß Szerenyi Bela« v pristanišče Porto Baros je trčil parnik vsled nerodnega obračanja v jadrnico »Romolo II.« iz Pirana. Jadrnica se je kmalo posunka potopila. Dalje je trčil parnik pri isti priliki v pristanišču zasidran parnik »Szerenyi« in ga precej poškodoval na prednjem delu.

Dnevne vesti.

† Ljubljanska tragikomedija. Pod tem naslovom je »Riečki Novi List« priobčil obširen dopis o ljubljanskem katoliškem shodu. Sodeč po jeziku in različnih drugih okolnostih je dopisnik skoro gotovo dalmatinski Hrvat. Učkal je veliko razočaranje in izreka brez ovinkov svoje ogorčenje. Že ko je šel v svojo sobo v hotelu »Union« je videl lep prizor, pred njim so namreč »turala dva brata in jedan pop drugog nekog popa«, ki se je bil tako napil, da bi mu v Dalmaciji rekli »pun je ko čimake«. Dalje poroča: »Sjeo sam kod objeda nedaleko tog čestitog društva, koje je danas stiglo u crnu Ljubljanu da s drugim božjim zastupnicima posvete slovensko - hrvatski narod bez grijeha začetoj, ali sam se morao udaljiti slušajući razne njihove viceve, koje su si ti Kristovski naslednici dozvoljavali činiti s nekom slovenskom riječi, koja hrvatski znači nešto sasvim drugo, dok slovenski znači »pile« ili »ko-koš«. Nemoral te crne družbe najljepše se je zrcalio večeras na onom mnoštvu zaobljenih ljudskih figura u crnim mantijama, koje se većinom pijano tetura po ulicama ljubljanskim a osobito po vrtu i lokalima klerikalnog hotela »Union«. Gledajući ih razočarao sam se ko čovjek, ko kršćanin a najviše ko Hrvat. Znao sam da je pijanstvo rak-rana naše slovenske braće, ali da je to tako generalizovana bolest kod njih, to sam tek danas vidio. Gadi mi se kad pomislim na ovaku »veselicu«, kakvu sam vidio večeras u hotelu »Union«. — Dalje piše: »Iz nekog kraja počnu pjevati »Lijepu našu« pa čovjeka u srcu zaboli takva profanacija naše himne, ali ju ne svrše, jer ih nadkrili pleskanje mase koja je čula zvukove »Mladih vojaka«, što ih trčanska mularija svira. Nije ka-dra ni »Lijepa naša« ni »Naprej« zastava« da oduševi ovaku publiku, njoj se hoće »mladi vojak«... Razočaran tražim naokolo kojeg opznanog. Najprije dva svećenika iz Dubrovnika. »Što vam se para (čini)?« pitam ih. »Smenso, samo je previše ovijeh crno-žutih bandijera, što ih se kod nas ne vidi....« »A gdje su

ona dva kanonika iz Lezine?« upi-
tali ih. »Otišli su, jer su se skandali-
zali, kad su ovo vidjeli.« »Što, crno-
žute bandijere?« »Ne, ne, nego ove
naše sloveske kolege ovako vesele.«
I vjere mi, ne treba biti hvarski ka-
nonik za skandalizirati se nad ovak-
vim memoralom.« — Popisujući spre-
vod pravi dopisnik: »U toj dužoj
povorci valjalo se uz suhe istrošene
seljake dobra percentuala zaoblje-
nih popova. A bilo je i nešto kleri-
kalnih učitelja i učiteljica, koji su
sramežljivo koracali napred ko i
skupina akademika (30 na broj).
Vidjelo se, da bi najradije bili pokrili
svoja lica maskama, da ih se ne pre-
pozna, ali korito je korito. Da je u
takvom mnoštvu bilo i malo odušev-
ljenja, da ih je sakupila kakva ideja,
bilo bi se to razvilo u veličanstveno
manifestaciju, dočim je to izgledalo
ko običajna procesija. Iz povorke su
se trudili da bi povcima i pozdravi-
ma oduševili mnoštvo svijeta u špa-
liru kroz koji je povorka prolazila,
ali ništa nije pomagalo. Niko nije od-
zdravljao, na nijednom licu malo ve-
selja, sve je gledalo tu ogromnu po-
vorku nekako samilosno. Tako je
cijeli taj opход ostavio veoma mu-
čan utisak u publici, koja ga proma-
trala mirno i time pokazala da gra-
đanstvo i inteligencija u Ljubljani
drugičije misli, nego li bi to htjeli raz-
ni Jeglič, Mahnič i Šusteršič; da
ako to građanstvo nije jučer de-
monstriralo proti onim mnogobroj-
nim crnim mantijama, koje izsisava-
ju jadnog slovenskog kmetu i koje
su sa svojim »Orlovima« profanirale
crvenu košulju, to se ima pripisati
samo uglednosti ovdajšnjeg puč-
stva i činjenici, da je u povorci bilo
90 po sto što stranaca što slovenskog
naroda iz provincije, koje zaista nije
znalo da svojim prisustvom služi za
stafažu onoj bandi, koja mu ne da da
otvori oči, e da bolje uzmože živjeti
od njegovog znoja.« Ko je dopisnik
še omenil, kako krasno ovacijo je
napredno občinstvo tisti dan napra-
vilo Sokolom ter obsodil ubijalce
slov. gledališča, končuje z beseda-
mi: »Dajte nemogu, jer čujem u ho-
niku teturanje i galamu te glas so-
bare, koja glasno govori: »Večerasni
— to je moja soba, ta druga je vaša,
a on joj svojim privremenim basom
odgovara: »Znam, znam, saj nisem
tako pian...«

+ **Katoliški škof proti katoliške-
mu časopisu.** Na predvečer in men-
da v proslavo katoliškega shoda je
goriški nadškof dr. Sedej prokel in
dal črtati strogo klerikalna in katoli-
ška lista »Gorico« in »Primorski
List« iz vrst katoliškega časopisa.
Pri tej priliki je izdal dolg ferman,
v katerem našteva vse pregrehe obeh
listov, ozir. njih duševnega voditelja
in dosedanjega voditelja gorških
klerikalcev sploh, prof. dr. Gregor-
čiča. Profesor bogoslovja dr. Gre-
gorčič ni napravil druge pregrehe,
nego da se ni dal terorizirati od go-
tovih skrajno radikalnih elementov,
ki bi radi uvedli na Gorškem kranj-
sko klerikalno politiko nasilstva. Ta
korak gorškega nadškofa tudi jasno
kaže, da imajo prvo in zadnje besedo
v klerikalni politiki škofje in da je
klerikalno časopisje odvisno edinole
od škofov, ki so obenem tudi njegovi
najboljši agitatorji. Iz te odločitve
pa je tudi razvidno, da naši škofi s
popolnoma drugačnimi merili me-
rijo svoje pristaše nego naprednjake.
Dočim klerikalni listi dan na dan na
najpogostejši način grde in psujejo po-
štene naprednjake ter jih obkledajo
s psovkami, ki se jih v pošteni družbi
sploh ne rabi, ni strogo klerikalnemu
in katoliškemu listu dovoljeno, da
nazivlja gotove klerikalne posilvo-
ditelje z »žagarji, kričarji, privan-
drovci, srakarji...« To se pravi:
klerikalni listi smejo pod protektor-
atom škofov na najpogostejši način bla-
titi naprednjake, dočim klerikalni
list, katerega lastnik oziroma šef-
urednik je nekoliko drugačnega
mnenja nego njegov cerkveni pred-
stojnik, ne sme niti kritizirati delo-
vanja gotovih pristašev klerikalne
stranke. »Gorica« in »Primorski
List«, dosedanja oficalna lista kleri-
kalne stranke, sta torej prišla na in-
deks. S tem je rečeno, da oni kleri-
kalci, ki se nočejo prištevat k špeci-
alno škofovi stranki, niso več pravi
katoličani, in to v zvezi temu, da so tej
klerikalni — zdaj ne več katoliški
stranki dozdaj pripadali vsi naj-
uglednejši klerikalci, vsi duhovniki
razen nekaterih hiperradikalnih. Ka-
nonik dr. Gregorčič je bil dozdaj vo-
ditelj katoliške duhovščine na Gori-
škem, priznan in slavljen voditelj
gorškega klerikalizma — danes pa
je izrečena nad njem anathema, ker
nekoliko drugače misli, nego dr.
Brecelj, oziroma kranjski klerikalci.
Najvišji voditelji klerikalne stranke
so torej škofje. Škofje so torej tudi
odgovorni za vse klerikalne liste, za
njihovo pisavo in za njihove surove
napade. In ker — kakor pravi nad-
škof dr. Sedej — katoliška politika

ne sme prekoračiti onih mej, ki so
jih začrtala katoliška načela, tedaj
vemo, da vsi sirovi izbruhi »Sloven-
ca« in drugih enakih listov odgovar-
jajo katoliškim načelom, katerih va-
ruhi so katoliški škofje.

+ **Na katoliškem shodu** je obu-
dil nekoliko senzacije govor okraj-
nega sodnika dr. Lavrenčiča. Ta je
najbolj vehementno nastopil proti
tistim, ki so prišli v klerikalno
stranko pa nimajo krščanskega pre-
pričanja. Dr. Lavrenčič je res veren
katoličan in ne klerikalec iz dobička-
rije, ergo iz prepričanja; on hodi k
maši, izpolnjuje cerkvene predpise
in se tudi v zasebnem življenju ravn-
a po verskih naukih. Takemu možu
seveda ne more biti prav, če vidi, da
je katoliška stranka danes v rokah
ljudi, ki jim je za katoliška načela in
za katoliško stvar toliko, kakor za
lanski sneg. A tega naj si dr. Lav-
renčič nikar ne domišljuje, da bo imel
njegov nastop na katoliškem shodu
le najmanjši uspeh. Tisti, ki nimajo
krščanskega prepričanja, se zdaj iz
katoliškega shoda, iz dr. Brejca in
dr. Lavrenčiča, kar javno norca de-
lajo, ker se zavedajo, da nimajo so-
mišljeniki dr. Brejca in dr. Lavren-
čiča klerikalne stranke v rokah, ne-
go da jo imajo tisti v rokah, ki so
prišli k stranki, dasi nimajo krščan-
skega prepričanja.

+ **Častilci Brezmadežne,** ki so
te dni sklepali na katoliškem shodu
o povzdigi morale in npravnosti in o
katoliškem življenju, so potrebo te
povzdige res prepričevalno dokazali.
Začeti bi se pa moralo pri sebi samih.
Nismo netolerantni, ampak kar se je
zgodilo te dni, kar po počenjali gotovi
udeležniki katoliškega shoda te no-
či, to je bilo pa že tako, da se ne
more dovolj ožigosati. Saj je čisto go-
tovo bilo na katoliškem shodu jako
množico udeležnikov, ki se jim abso-
lutno nič ne more očitati. A drugi!
Kar pa so ti počenjali, presega res
vse meje. Za božjo voljo, kaj nimajo
ti ljudje že prav nobenega čuta več
za ugled svojega stanu? Kar pri be-
lem dnevu so se vozili in letali v zna-
no ulico, ponoči pa že celo Ljubljana
vendar ni veliko mesto, da bi se kaj
takega ne zapazilo. Se celo do škan-
dala bi bilo skoro prišlo. Pripeljali so
se z zagrebškim avtomobilom —
menda je bil ta avtomobil zagrebške-
ga nadškofa — a ko so izvedeli:
»Ni nič prostora — je že toliko ljudi,
da gospodje na stopnicah sede in ča-
kajo«, so se začeli pripraviti in raz-
sajati. Saj nič ne rečemo, tudi ti čes-
tilci Brezmadežne so pod kožo kr-
vavi, kakor vsi ljudje, ampak vsaj
najprimitivnejše ozire bi morali ven-
dar imeti!

+ **Svetel žarek s katoliškega
shoda.** Piše nam neki Ljubljančan, ki
rad hodi po cerkvah: Danes, t. j. v
sredo, sem šel v šenkilavsko cerkev
k maši. Pozornost mojo je vzbudil
duhovnik, ki ni prišel iz zakrstitije,
kakor drugi duhovniki z ministran-
tom, temveč z bogoslovcem v koret-
lju. Pazljivo sem ju spremljal ter bil
tudi navzoč, ko sta opravljala pred
oltarjem sv. daritev. In čul sem prav
razločno besede: »Gospod z vami!«
»Slava v višavah Bogu!« »Molite
bratje« itd. V stolni cerkvi je bila to-
rej staroslovenska maša. Bil sem gin-
jen od solz in razen mene tudi mar-
sikdo drugi izmed navzočih. Kdaj bo
zopet taka maša?

+ **Alkoholizem in katoliški
shodi.** Pred par dnevi smo priobčili
članek klerikalne »Kölner Korres-
pondenz«, ki se peča z alkoholnim
navdušenjem na katoliških shodih.
Med drugim se je v tem članku kon-
statiralo, da udeleženci teh shodov
prespe dopolne svojo pijanost. Za
to trditev imamo tudi v Ljubljani
dokaze. V neki hiši blizu šentjakob-
skega mostu so bili nastanjeni štirje
duhovniki. Dva od teh duhovnikov
sta prišla redno vsako jutro ob šti-
rih domov, se prepirala s hišnico, na
to pa spala do treh popoldne.

+ **Iz Vevč.** »Slovenec« poroča,
da vodja vevške tovarne Hentschl
delavcem nagaja in da tovarniški de-
lavci že dva meseca zamažajo čakajo,
kdaj bodo dobili premog, ki so ga že
davno plačali. To jadikovanje je po-
polnoma odveč, saj imajo klerikalci
ravno v Vevčah tako moč, da aranži-
rajo takrat stavke, kadar to tovarna
hoče. In da bi ne mogli doseči tega,
da dobi delavstvo svoj plačani pre-
mog, tega menda sami ne verjamejo.
Morda pa tovarna vsled tega noče
dati premoga, da prihrani pri obre-
stih od denarja, ki so ga plačali de-
lavci za premog, onih trinajststisoč
kron, ki sta jih dobila klerikalni
zaupnik in župan Dimnik in pa ne-
gov adlatu občinski tajnik Mrcina.
O tem naj vevški delavci premišlju-
jejo.

+ **Iz politične službe.** Prov. okr.
komisar dr. Alojz Gregorin v
Ljubljani je imenovan za definitiv-
nega okrajnega komisarja.

+ **V pokoj je šel** senatni pred-
sednik pri upravnem sodišču gospod
Karol Marija Truxa; tem povodom

mu je cesar podelil viteštvo. Gospod
Truxa je bil svoje dni v kombinaciji,
da postane deželni predsednik na
Kranjskem.

— **Prijatelj našega lista nam pi-
še:** Stal sem pred kolodvorom s
svojo družino ter gledal sprevod. Za
napisom Slovenski Ziljani sem takoj
opazil vpokojenega delovodjo iz to-
bačne tovarne Rekarja in nekega
Drmatja po imenu, ki je tudi jahal
med slov. Ziljani. Ko pridejo mimo
Češki Orli je načelnik nekega oddel-
ka dvignil čepico ter zavpil »Živeli
Slovinci«, toda niti en glas mu ni
odgovoril, dasi je bilo dosti ljudi po-
sebnih kmetov z dežele pred kolo-
dvorom. Tudi domači Čuki so vpili
semintja Živio, ali vpili so sami, čis-
to sami v sprevodu, in niti eden
gledalec se ni odzval. — Toliko v
pojasnilo, ker piše Slovenec od na-
vdušenja od strani gledalcev. —
Gledalec.

— **To pa nekaj pove!** Policijs-
ko poročilo o izgubljenih in najde-
nih rečeh javlja, da je bilo v dneh
katoliškega shoda najdenih 23 nabo-
jev za samokrese. To pa kaže, da so
gotovi udeležniki katoliškega
shoda prišli oboroženi v Ljubljano
in bili pripravljeni na boj in na stre-
ljanje. Omenjenih 23 nabojev je čisto
gotovo izgubil en sam udeležnik ka-
toliškega shoda. 23 nabojev. Vraga,
s 23 naboji lahko človek že pol Ab-
banije prepotuje! Mislimo, da teh
23 nabojev dovolj pove!

Izgredi železniških delavcev. Z
Dolenjskega se nam poroča: Z ža-
lostjo opažamo, da sta se v zadnjem
času med delavci pri železnici poja-
vili velika bojažljivost in brezmejno
pijančevanje. Poročali smo že, da so
po zadnjem izplačevanju v Novem
mestu, nekateri delavci popivali in
razgrajali kar po cele dni in noči, ta-
ko da je v mestu samem prišlo do iz-
gredov v gostilnah. Glavni ropot pa
je bil zdaj cele noči doli v Kandiji. Tu
je v soboto ponoči po velikem pijan-
čevanju in vpitju prišlo med delavci
do pretepa, ki se je končal s tem, da
je eden obležal nezavesten tik ob
Krki. Enemu izmed pijancev in raz-
grajancev to še ni bilo dovolj. Prišed-
ši iz gostilne, je opazivši nezavest-
nega tovariša ležati blizu vode, ga je
začel še obdelavati in sicer kar je
zmoženo, ga ob krohodu radovednih
gledalcev prijel za noge ter vlekel
proti Krki. Le ker mu je bil prete-
žak, ga ni spravlil v vodo.

**Se en poboj med železniškimi
delavci.** Iz Birčne vasi pri Novem
mestu se nam poroča: Pretečeni pe-
tek so bili zbrani železniški delavci
pri zajutku. Eden delavec je prosil
svojega tovariša naj mu posodi nož,
da si ošpiči svinčnik. Med tem ko je
dotičnik špičil svinčnik, pride zra-
ven neki Rojčič, ki je v šali izrekel:
Saj se vidi, kdo se boji. Nato je oni,
ki je imel v roki nož, skočil proti
Rojčiču, in z besedami: »Boš videl,
kdo se boji«, Rojčiča štirikrat sunil
z nožem, po tem junaštvu pa kakor
zajec pobegnil. Težko ranjenega
Rojčiča so prepeljali v bolnico
Usmiljenih bratov v Kandijo.

Iz Kranjske gore. Dne 15. t. m.
je priredilo kranjskogorsko dijaštvo
cvetlični dan, ki je nad vse povoljno
izpal. Dobiček znaša 177 K 57 vin.
Največje zasluge gredo seveda lju-
beznjivim gospicam in gospodom, ki
so tako pridno prodajale in nabirali.
Posebno hvalo pa zasluži par z rde-
čim dežnikom gospica Pavlica Bu-
dinec in g. Joško Turk, ki sta res po-
žrtvovalno delala v prid revnim di-
jakom. Vsa čast! Obenem se je vr-
šila veselica let. druvo, ki je pod
vodstvom g. dr. Tičarja dobro uspe-
la! Njemu posebna hvala. Vršila se
je lepota tekma. Prvo darilo je do-
bila najlepša dama v narodni noši g.
Černilec. Drugo darilo namenjeno
gospodu v narodni noši je srečno od-
nesel gospod Smolej z Jesenic. God-
ba je bila z Jesenic in sicer zelo do-
bro je igrala, ples je bil animiran.

Letošnji jesenski manevri se vr-
še med Ilirsko Bistrico in Postojno.
Vojaštvo bode po vseh vaseh od
Postojne pri Il. Bistrici do Rakitni-
ka pri Postojni razdeljeno. Zaključ-
ni manevri bodo med Ravnam in
Il. Bistrico.

Zopet bodo žvižgali. S 1. okto-
brom prično na vseh avstrijskih že-
leznicah vlaki zopet žvižgati. Z to
zopetno vpeljavo upa železniška
uprava omejiti nezgode.

**Usoda slovenskega delavca v
tujini.** Ko je 48letni dmnar Ivan Sojer
iz lhanu v kamniškem okraju lansko
leto izvedel, da gradi neka nemška
družba bagdadsko železnico, je šel
tja tudi on iskat si dela in ga je tudi
dobil. Delal je v Siriji, ko je trajala
še laško-turška vojska ter imel 3
franke na dan, profesoristi so za-
služili tam do 10 K našega denarja.
V dotičnem kraju je bilo samo tur-
ško prebivalstvo (divji Kurdi), kate-
ri so marsikakega tujega delavca po-
tolkli. Enaki usodi je zapadel tudi
Sojer. Ko je bil nekega dne poslan s

pismom, so ga ujeli trije Kurdi ter
brez vsakega vzroka tako pretepli,
da so mu popolnoma pohabili levo
nogo, potem ga pa vrgli v neki jarek
in zbežali. Hudo poškodovanega so
potem pri železnici zaposleni delav-
ci oddali v bolnišnico za silo, odko-
der je moral pozneje v bolnišnico v
Anatoliji, od tam v Carigrad. In ker
ga tudi tam niso mogli ozdraviti, je
šel v Smirno, pozneje v Bejrut, na-
posled je šel pa v bolnišnico v Jeru-
zalemu, kjer ga pa tudi niso mogli
ozdraviti in tako je bil siromak pri-
siljen na avstro-ogrski konzulat, da
mu je ta nakazal prosto vožnjo v do-
movino, kamor je prišel s prislilnim
potnim listom večeraj popoldne brez
denarja in s pokvarjeno in za delo
nezmerno nogo, kjer bo nadlega sam
sebi in občini.

Klerikalni kuriozum je gotovo
znani Al. Kranjc, ključavničarski
pomočnik in tovarniški delavec v
Ljubljani. Že pred nekaj meseci smo
poročali o njem, da je pozabil nekoč
v Mostah na cesti, kjer je ugledal dve
deklici, da je na cesti, in se je začel
obnašati, kot bi bil doma v sobi pred
svojo posteljo, držeč v roki nočno
posodo. Ko sta sramežljivi deklici
videli padle hlače in junaškega vsi-
ljivega Kranjca, sta pobegnili, mož pa
se je umaknil za neko drevo, kjer je
zakril za deblo svojo sramoto. Pred
par dnevi, menda ravno ob času ka-
toliškega shoda je poskusil podjeden
mož zopet svoj manever za vojašni-
co 27. pešpolka. Srečal je tam dve
delavki iz Kolinske tovarne. Poka-
zal je svojo moč kakor prvič, toda
deklici sta se najprej klerikalnemu
čudaku smejali, nato pa sta pobe-
gnili. Kranjc je ostal sam na pozori-
šču. Kako je zaključil svoj intermezo
pa ni znano. Gotovo je le, da je o tem
zvedela tudi policija, ki si je zapisala
Kranjca v svoj album in se bo še pri-
merno bavila z njegovimi kuriozite-
tami.

Kinematograf »Ideal«. Danes se
vidi zadnjikrat ljubka veseliga
»Punčke male Hildice«, lepa kolori-
rana drama »Zadnja pot« in pa vele-
komični prizor »Maks na ogledih« z
Lindrom v glavni vlogi. — Jutri spe-
cialni večer z Nordiskdramo »Stara
klop« s Psylandrom v glavni vlogi.
— V soboto drama »V žalotni uri«.

**Zdravstveno stanje mestne ob-
čine ljubljanske.** V času od 17. do 23.
avgusta se je rodilo 16 otrok, 2 sta
bila mrtvo rojena. Umrlo je 23 oseb,
med njimi 14 domačinov. Za jetiko
so umrli 4 osebe, med njimi 2 tučca,
samomora ta bila 2. V zavodih je
umrlo 16 oseb. Za infektivnimi bo-
leznimi ni zbolel nihče.

Zopet žepna tatvina na trgu.
Danes dopoldne je bila na Vodniko-
vem trgu ženi tovarniškega delavca
iz Most M. Jerelovi iz žepa ukrade-
na denarnica, v kateri je imela okoli
3 K denarja. Neko osumljenko so
prijeli, a menda ni dognano, da je
prava storilka. Kakor se kaže, so se
na trgu žepne tatvine zopet začele
ponavljati. Vsled tega naj bodo žens-
ke, ki imajo tam posla, previdne.

Izgubljene stvari ob času kato-
liškega shoda od 23. do 27. avgusta.
1 denarnica s 97 kronami, 1 zlata
zaponka z rožami, 1 denarnica s ca.
16 kronami, 1 črna denarnica s ca.
50 kronami, 1 pasja verižica z 2
znamkama 1912—13, 2 visitirja s 40
kronami v papirju, 1 damska torbica
z 1 ključem in denarnico z vsebino
1 krone, 1 denarnica s 5 kosi po 1
krono, 1 črna denarnica z 1 krono
drobiza, 1 bankovec za 20 kron, 1
zlata zapestnica z 1 obeskom, 1 čr-
na denarnica z 12 do 13 kronami. —
Najdene stvari v času katoliškega
shoda od 23. do 27. avgusta. 1 kolo
znamka »Styria«, 1 bankovec za 10
kron, 1 usnjata zapestnica s srebrno
uro, 1 zlata damska ura z verižico,
23 nabojev za samokres, 1 fotogra-
fični aparat, 2 črna dežnika, 2 krone,
1 denarnica z vsebino 7 kron 50 v.

Narodna obramba.

**Podružnica Ciril - Metodove
družbe v Domžalah** vlnudno naproša
vse one p. n. člane ter prijatelje Ci-
ril-Metodove družbe, kateri se ude-
leže dne 8. septembra t. l. velike
skupščine v Domžalah ter žele tu
obedovati, da takoj, vsekakor pa do
4. septembra t. l. to javijo na tukajš-
njo podružnico, da se zamore vzdr-
žati red ter preprečiti vsako nespo-
razumljenje. Prosi se tudi navedbe
natančnega naslova, da se tem p. n.
udeležencem dološljejo znaki.

Odbor.

Društvena naznanila.

Izlet na Barje, o katerem smo
včeraj poročali, da ga priredi v ne-
deljo 31. t. m. Gospodarsko napredno
društvo za šentjakovski okraj, od-
pade ta dan in se preloži na poznejši
čas.

Narodna čitalnica v Kamniku
vzida pesniku A. Medvedu na nje-
govem rojstnem domu spominsko
ploščo in ima v to svrhu že deloma
denar nabran.

Sokol na Bledu priredi v nede-
ljo 31. avgusta ljudsko veselico na
vrtu g. Ferd. Sekovaniča s sledečim
sporedom: Telovadba s sodelova-
njem tamburaškega odseka Sokola,
Srečolov. Koncert zdraviliške godbe,
Ples, pri katerem igra odsek zdravil-
iške godbe. V slučaju neugodnega
vremena se veselica preloži na 8.
septembra.

Poziv.

Društvo notarskih kandidatov za
grško nadsoščice v Ljubljani je na
svojem zadnjem obnem zboru skle-
nilo, prirediti v letošnjem letu par
društvenih sestankov. Z ozirom na
ta sklep se je določil prvi stestanek
na 7. septembra t. l. ob 10. uri dopol-
odne na Vranskem (Stajersko). Gg. to-
variši s Kranjskega se odpejajo iz
Ljubljane z avtomobilom ob pol 7.
zjutraj skozi romantični Grni graben
in Trojane na Vransko, gg. tovariši
iz Stajerske pa se poslužijo ali avto-
mobila, ki odpelje ob 7. uri iz Celja,
ali pa se odpejejo s savinskim vta-
kom ob 3/4.8. iz Celja. Odhod z Vran-
skega isti dan skozi Celje z avtomob-
ilom ali pa drugi dan z avtomobilom
na Ljubljano skozi Domžale, kjer se
lahko gg. tovariši udeležijo Ciril-Me-
todove glavne kupščine. — Tovariši!
Nujno potrebno je, da se medsebojno
spoznamo in da se nekoliko pogovo-
rimo o naših stanovskih zadevah.
Vsak naj se skusi udeležiti tega se-
stanka, tudi če se morda ni član dru-
štva. Prihlasi pa naj svojo udeležbo
po dopisnici najkasneje do 4. septem-
bra t. l. društenemu tajniku, tovari-
šu Francetu Presečnik, Ljubljana,
Sodna ulica št. 11.

O d b o r.

Razne stvari.

* **Rešitelj ponesrečil.** Iz Rima
poročajo: Načelnika postaje Trevi-
zo je v hipu, ko je potegnil neko da-
mo s tira, prijel stroj ter ga usmrtil.

* **Morilec Jankubowicz.** Z Du-
naja poročajo: Zdravstveno stanje
častniškega sluga Jankubowicza, ki
je ustrelil grofico Bolzo in stotnika
Eisenkolba, se je zboljšalo, in bo
najbrže ozdravil.

* **Sleparski bančni ravnatelj pri-
jet.** Iz Diseldorfa poročajo: UbeGLE-
ga bančnega ravnatelja Steega, ki je
poneveril 235.000 mark, je bil pred-
včerašnjim popoldne aretiran v
Donauschwingen.

* **Nasiljenca ustrelila.** Iz Beroli-
na poročajo: Predvčerašnjim zve-
čer je hotel šofer Kuhrau posiliti že-
no prodajalca smotk Beckerja v nje-
ni prodajalni. Žena se je branila z re-
volverjem ter ustrelila šoferja.

* **Hazardne igralnice v Budim-
pešti.** Iz Budimpešte poročajo: Poli-
cija je pomladi zaprla šest budimpe-
štanskih igralnic zaradi hazardne
igre. Notranje ministrstvo je zdaj za-
čelo razpuščati zaprte igralnice. Kot
prvega so zaprli Hungaria - klub.

* **Svojo ženo umoril.** Iz Budim-
pešte poročajo: 34letni pekovski po-
močnik Jaroslav Kunz se je javil dr-
žavnemu pravdnistvu, češ, da je
umoril svojo ženo. Njegova žena je
občevala z drugimi moškimi, in v
prepiru jo je ubil s sekiro.

* **Delavska usoda.** Iz Curiha po-
ročajo: V tvornici za papir v Bal-
stalu je eksplodiral parni kotel. Lug,
ki se je vžil iz kotla, je poparil tri de-
lavce, ki so kmalu na to umrli. Dva
druga delavca sta smrtonovarno
poškodovana.

* **Preganjanje v Spljetu.** Iz Splje-
ta poročajo: Državno pravdnistvo je
dvignilo obtožbo proti pravniku Jer-
ku Guliću, trgovcu Anti Mikačiču in
sobnemu slikarju Rožiču, ker so raz-
širjevali prepovedani časopis »Na-
rodno Ujedinjenje«.

* **Razredna loterija.** Z Dunaja
poročajo: Državna tiskarna je že
oddala srečke razredne loterije od-
delku za srečke generalnega ravnat-
eljstva državnih loterij. Tam bodo
zdaj srečke porazdeljene v četrtinke
in osminke ter odposlane poslovnici-
cam. Poslovnice bodo najpozneje 1.
septembra dobile srečke.

* **Prisleparjena dedščina.** Iz Su-
botice poročajo: Marijo Proboviče-
vič, ki je imela prej pogrebno po-
djetje, dolže, da je ponaredila oporo-
ko ter na ta način podedovala čez en
milijon kron. Pred kakimi tremi leti
je umrl kmetski milijonar Štefan
Konjovčič, in pet oseb je pod prisego
izpovedalo, da je v njihovi navzoč-
nosti podpisal oporoko v prid po-
grebnega podjetja. Ena teh prič pa je
zdaj povedala, da je po krivem pri-
segla in da je testament ponarejen.

* **Na smrt obsojen milijonar.** Iz
Novoga Jorka poročajo: V Atlanti v
St. Georgiji je bil predvčerašnjim na

smrt obsojen milijonarjev sin Leo Frank. Umrtili ga bodo 10. oktobra. Morilec je šele 25 let star in je sin nemških staršev. Bil je ravnatelj tovarne za svinčnike, njegov oče je večkratni milijonar v Brooklinu. Frank je posilil neko 14letno deklico ter jo na to umoril. Frankova mlada žena in stara mati sta se onesvestili, ko sta slišali obsodbo. Njegov oče umira.

* **Šivajoči piano.** Pariška »Petit République« poroča, da se je nekemu sodelavcu Edisona posrečilo, izumeti nekaki šivajoči piano. Je to klavir, spojen s šivalnim strojem. Pregibajoča sila šivalnega stroja udarja na klaviaturo. Tako more šivilja združiti praktično z zabavnim, oziroma neprijetnim: šivanje perila z mučenjem sosedov. Če je dekle le nekoliko muzikalično, tedaj si napravi balo, ne da bi vedela kdaj.

* **Bančno ravnanje aretirano.** Iz Stanislava poročajo: V ponedeljek zvečer so aretirali ravnatelja poljske meščanske banke Horoszkiewiczza in višjega ravnatelja iste banke Markowskega. Še isto noč so revidirali bančne knjige ter konstatirali, da ima banka za en milijon ponarejenih menic in da so člani ravnateljstva in drugi funkcionarji banke porabljali kredit večinoma za se. Preiskovalni sodnik je vsled tega še isto noč dal aretirati bančnega predsednika inž. Romana pl. Chlebowskega.

* **107letni pravdar.** V pariškem predmestju Neuilly imajo najstarejšega pravdarja in to je 107letni starček Peter Schomel-Roy, ki je slavil pred kratkem 107letnico svojega rojstva. Isti dan je mož vložil na sodišče lastnoročno pisano prošnjo, v kateri prosi starček za brezplačno zastopanje v njegovi tožbi, katero namerava vložiti proti svojemu lišnemu gospodarju. Do 90. leta je bil starček kot garderobni uradnik pri pariški veliki operi. Mož se spominja še rimskega kralja, s katerim se je igral skupaj v Versajlu.

* **Najstarejša listina o ustvarjenju sveta.** Iz New Yorka poročajo, da je predstavil pravkar dr. Arno Poebel vsebino table, ki je last pensilvanske vseučilišča in ki so jo izkopali pred leti v Nipurju. Tabla je iz vladarske dobe Hamurabija, okoli leta 7000 pred Kristovim rojstvom. Iz vsebine je posnel dr. Poebel, da so takrat pripisovali ustvarjenje sveta boginji; listina govori tudi o dveh bogovih, ki pa nista bila posebno važna. Vseučiliške oblasti se strinjajo z dr. Poeblov v tem, da je tabla najstarejša pripovedka o ustvarjenju sveta in da je obenem krasen opis civilizacije okoli leta 7000 pred Kristovim rojstvom.

* **Kolera.** Iz Zagreba poročajo: Bakteriološki deželni institut je konstatiral, da so v vasi Bosnjaci zboleli štiri osebe na kolero. Iz Osjeja pa poročajo, da je v tem kraju zbolelo na kolero 19 oseb, od katerih so štiri umrle. Predvčeršnjim je odpotoval deželni sanitetni šef dr. Reichwein v Bosnjace, da vse potrebno odredi, da se prepreči nadaljnje razširjanje kolere. Da se te odredbe z vso strogostjo izvedejo, je komitatska oblast posilila za vojaško asistenco. Prebivalstvo je zelo vznemirjeno. V Mitrovici so zopet umrle štiri osebe na kolero. — Iz Sarajeva poročajo: Uradno se je konstatiralo, da je ljudstvo skrivalo na kolero obbolele osebe. V Zgornji Tuzli je zdravnik zasledil dva taka bolnika. V Sarajevu še ni kolere.

* **Proti izseljevanju.** Z Dunaja poročajo: Pri izvrševanju akcije proti neopravičenemu izseljevanju in agentom je bilo v zadnjih dneh aretiranih in sodišču oddanih sto oseb. Tudi drugače je začela policija postopati proti nedovoljenemu izseljevanju. Pri nekem izseljencu z Ogrskega so konstatirali, da mu je dal delavsko knjižico, glasečo se na nepravno ime, Franc Hruschka, ki je kot tolmač nastavljen pri dunajski agenturi neke paroplovne družbe. V stanovanju Hruschka so našli osemnajst bolgarskih potnih listov, 21 avstrijskih in ogrskih delavskih knjižic, katere je brčkone dajal izseljenec. Oddali so ga deželnemu sodišču. Državna policija v Velikem Varadinu je odkrila veliko izseljevalno agenturo, ki je pripomogla mnogim prebivalcem komitata, da so se brez potnih listov izselili v Ameriko. Predstojnik agenture je sin bivšega velikovaradinskega župana Ludovika Stettnerja. Na podlagi dosedanjih poizvedb so aretirali Stettnerja, registratorja velikovaradinske policije, Julija Gulyasa, tri železniške uradnike in enega sodnika. S pomočjo agenture se je v dveh mesecih več sto oseb biharskega komitata izselilo v Ameriko.

* **Ljubček žene ustrelil moža.** V Esermju v aradskem komitatu na Ogrskem se je zgodila žalostna družinska tragedija. Tamošnji bogat po-

sestnik in trgovec je izvedel od raznih prijateljev, da ima njegova žena ljubavno razmerje z bančnim knjigovodjem Eiseilerjem, ki je šele pred kratkim prišel v Esermjo. Ker se je ta govorica vedno bolj širila po mestu je povabil trgovca Eiseilerja v svoje stanovanje in ga je vprašal vpricho svoje žene koliko je na tej govorici resnice. Ker mu ni hotel Eiseiler nič pozitivnega odgovoriti in ker se je tudi žena sumljivo obnašala, je popadla užaljenega moža taka jeza, da je popadel mladega zapeljivca, ga vrgl ob tla in ga začel tolči s pestmi. Eiseiler je potegnil na tleh ležeč samokres in je ustrelil Weinbergerja dvakrat v trebuh. Weinberger je obležal na mestu mrtev, nezvesta žena je omedlela, Eiseilerja pa so odpeljali v zapor. Pri preiskavi je izpovedal, da je streljal samo v silobranu, ker se je bal, da ga ne bi razjarjeni mož, ki je bil veliko močnejši od njega zadavil. Samokres ni vzel s sabo z namenom, da bi Weinbergerja ustrelil, marveč ga je nosil vedno s sabo, ker je to zahtevala njegova služba.

* **Pobotnica o prejemu kralja.** Angleški general sir Hary Prendergast je v letih 1885. in 1886. pridobil Angliji Birmo. Sedaj je general umrl in angleško časopisje pripoveduje ob tej priliki mično dogodčino, kako je ušel Prendergast kralja Theebawa, ki je bil znan daleč naokolo vsled svojih grozovitosti. Prendergast pripoveduje tako: »Z 20 do 30 oficirji in s tolmačem sem vstopil v kraljevsko palačo. Kralj Theebaw je sedel na prestolu, ki je bil postavljen na verandi, obdan od dvorjanov, svojih žen in kraljeve matere. Kazal ni najmanjšega sledu bojazni ali strahu, temveč nas je sprejel povsem mirno in z umerjeno vljudnostjo. Opozoril sem ga, da se mora nemudoma vkrcati v Indijo. Prosil je za trimesečni odlog; ker sem mu ga odbil, je prosil za tritedenski, končno za tridnevni odlog. Da bi napravil čim hitreje konec, sem potegnil uro iz žepa in izjavil: »Deset minut Vam dovolim.« Kralj Theebaw je prosil nato prav iskreno, naj mu ne vzame general dragocenege, z rubini okrašenege prstana in žene. Ko se je Prendergast ob tej prošnji skrivnostno smehljaj, je kralj hitro zaklical: »Že dobro, vzemi ženo, ampak veliki vojskovodja, pusti mi prstan.« Ko se je kralj vkrcal in ves njegov dvor, je vročil Prendergastu kapitan ladje, s katero se je odpeljala vsa družba v eksil, naslednjo pobotnico: »Potrjujem, da sem prejel enega kralja, tri kraljice, enega ministrskega predsednika, tri svetnike in toliko in toliko dam.«

* **Preveč realistično.** V Torotti pri Neaplju so igrali v gledališču igro, ki slika tripolitansko vojno. Junak igre, vrtnivši se iz vojne v Afriki, sreča izvoljenko svojega srca ter ji pripoveduje, kaj je tam skušal v bojih z Arabci. »Ah, te grozne noči! Ti arabski vrage se kar naenkrat od vseh strani vržejo na nas! Ah, koliko sem jih pobil! Ne vem. Divje sem tolkel in streljal okoli sebe. In drugi tudi. Vsi smo do skrajnosti tam branili svojo domovino, mi iz Bis Tobre! Pri tem pa je nekdo vskliknil izmed občinstva z glasom, ki se je tresel od ogorčenja: »Lažniki! Navadni lažniki!« Občinstvo se je začudeno obrnilo proti nemirnežu. Bil je to mlad vojak, ki se je ravnokar vrnil iz Tripolisa, ki je skočil s svojega sedeža ter klical: »Slepar! Da, sleparji ste! Ti tam niti bil nisi. Jaz sem bil pri Bis Tobri, toda tebe nisem tam videl. Kaj se hvališ in lažeš!« Zaman so se okoli stoječi trudili, da bi pojasnili vojaku, ki je bil prvič v gledališču, da je to le igra in da ni treba, da bi bil igralec v Bis Tobri. Morali so ga vreči iz gledališča. Igralec pa je bil vsled tega tako razburjen, da ni mogel več igrati.

* **Vsa vas je izumrla.** Kratko poročilo razpoložljivega »Peterburška brzojavna agentura«: Vse prebivalstvo ruske vasi Volskaja na Sahalinu je umrlo za kozami. Samo 72leten starček je živ ... Uradna vest, kratka in suhoparna, a razgrinja tragedijo cele vasi. Še pred nekaj tedni je bilo v vasi 1100 oseb. Kakor v večini ruskih vasi, tudi v Volskaji niso dosti gledali na snago in higijeno. Naenkrat je obbolelo nekaj otrok za kozami. Na cepljenje koz, ali sploh na zdravniško pomoč, ni mislil nihče. Kozje veljajo za »sveto bolezen«. Zdrave otroke so celo kopali z bolnimi skupaj, ker to daje zdravju dobro do. Seveda se je zaradi tega epidemija širila z neznansko naglico. V nekaj dneh je pomrlo do 100 otrok in odraslih. Na vasi že niso delali nič drugega, nego pokopavali in prirejali pogrebščine. Končno pa niso mogli nikogar več pokopati, ker je pop tudi umrl. Ko je vendar že odpotela vlada komisija v vas, ni mogla komisija vstopiti niti v eno hišo in je odšla, ne da bi bila kaj opravila zoper bolezen. Vas so morali prepustiti usodi in boleznim. Polagoma je utihnil tudi jok in

stok na vasi, vse življenje je prenehalo in mir kakor na pokopališču je zavladal na vasi. Samo star mož je blodil naokolo kakor brez uma. Vlada bo najbrž sežgala vas, v okolici pa imenujejo odslej »vas smrti.«

* **Ruski beguni na Sedmograškem.** Za časa balkanske krize je pobegnilo več ruskih begunov na Romunsko. Tam so dobili delo v raznih rudokopih. Ko je Romunska mobilizirala, je pozvala tudi te ruske begunce, da naj gredo pod zastave. Toda ruski beguni se temu pozivu niso odzvali in so pobegnili na Sedmograško. Ogrska vlada pa ni bila tako gostoljubna kot Romunska in je uboge begunce zavrnila. Dobili niso nobenega dela in sedaj jih bodo poslali odgonskim potom nazaj v Rusijo. Prebivalstvo, ki bi rado sprejelo pridne in cenjene delavce se vsled te odredbe ogrske vlade zelo vznemirja.

* **Kulturna slika iz 20. stoletja.** Iz Petrograda poročajo: V petrogradski okolici, v Parohovju, je cerkev v spomin svete Paraskeve. Vsako leto na petek pred 20. julijem roma prebivalstvo iz okolice k tej cerkvi, da gleda silno sirov prizor, ki se ponavlja vsako leto. Na zadnji strani cerkve je velika podoba mučenice Paraskeve. Tisočglava množica obdaja prostor in z napeto pozornostjo opazuje. Trije krepki fantje, ki stoje na odru, vlečejo dekle, oblečeno le v srajco, k sliki svetnice. Dva fanta jo držita za roke, tretji jo vleče za lase. Ko je tako privlečeno do podobe, mora dekle — ki je baje obsedeno — neštivilnokrat poljubiti sveto Paraskevo in glasno se obtožujoč, prositi za odpustanje. Od teh muk je vsako dekle že napol onemoglo. Potem jo zopet spuščajo za lase na zemljo. Ko je na tleh, jej siloma odpro usta in jej vlivajo nezmerne množine vode v usta zato da se utopi hudič, ki je v njeni duši. Ta procedura traja tako dolgo, da se ubožica onesvesti. Tujec, ki je slučajno prišel med te divjake, je vprašal, kaj da pomenja vse to. Povedali so mu, da je zapeljal hudič dekle v nečistost. Sveta Paraskeva pa ozdravlja razuzdana dekleta in izganja hudiča iz njih. Šest deklet je še čakalo na »očiščenje«. Popolnoma vdane so bile in so se venomer prekrizavale. Ko je bil grozni prizor končan, so oblekli »ozdravljene« v bogato okrašena oblačila in jih sprejeli zopet med se. Kako velikanska množica gleda te divjake prizore je razvidno iz tega, da so morali zdravniki 647 osebam pomagati, ki so se poškodovale v gneči. Dve ženi in tri otroke so pohodili tako, da so umrli.

* **Za novo, pred kratkim otvoreno mirovno palačo v Haagu** je dobavila prelepe razsvetljalne objekte in kandelabre znana tvrdka R. Ditmar — Br. Brünner, d. d. na Dunaju.

Telefonska in brzojavna poročila.

Avdijenca.

Išl, 28. avgusta. Danes dopoldne je sprejel cesar v avdijenci notranjega ministra Heinolda.

Češko - nemška sprava in češki deželni zbor.

Praga, 28. avgusta. »Samostatnost« prinaša izjavo podpredsednika zbornice Zdarskega glede češko-nemške sprave. Zdarski je baje izjavil: Deželni zbor je edino mesto, odkoder more izhajati nova posredovalna akcija. Če se vlada kljub temu odloči, povabiti k pravnim pogajanjem druge osebe, kakor od deželnega zbora pooblaščen, potem bi si morali biti oni, ki se odzovejo temu povabilu, svesti, da nastopajo samo kot zaupniki vlade, nikakor pa ne kot pooblaščenec Čehov. Na ta način doseženi, ali z oktroiranjem ustvarjeni mir bi ne bil samo brez pomena, marveč celo vir novih zmešnjav.

Praga, 28. avgusta. Včeraj se je glasilo odposlanstvo Zveze bivših češki deželni poslancev pri namestniku knezu Thunu ter zahtevalo takojšnji zapis novih volitev za deželni zbor. Novi deželni zbor naj bi rešil samo volilno reformo in se naj nato takoj razpusti. Češke stranke se odločno izrekajo proti vsakemu oktroaju in proti vsaki drugi nepostavni rešitvi krize na Češkem.

Nova konstelacija na Hrvaškem.

Zagreb, 28. avgusta. Državni poslanec dr. Spevec namerava skupno z nekaterimi vseučiliškimi profesorji in docenti ustanoviti novo unistično stranko, v katero naj vstopijo v prvi vrsti člani madžaronske stranke, Rauchova skupina in izven stranke stojiče starounionisti. Ta načrt je izdelal ogrski ministrski predsednik grof Tisza ter ga predložil v obširnem memorandumu. V Zagrebu so dijlo o izvedljivosti te ideje zelo skeptično.

Skerlec.

Zagreb, 28. avgusta. Preiskava proti atentatorju Dojčiču bo najbrže v kratkem končana, tako da se bo obravnava najbrže vršila že tekom prihodnjega meseca.

Nezgodna na morju.

Zader, 28. avgusta. Parnik »Ungaro-Croate« »Croatia« je zapeljal sredi severozahodno od otoka Mortera na skale in običal. Podrobnosti o nezgodi še ni.

Poljaki in nemški cesar.

Poznanj, 28. avgusta. Ob priliki velikih cesarskih manevrov je nemški cesar povabil k slavnostnemu banketu tudi poljske odličnjake. Po večini so Poljaki odklonili povabilo, nekateri pa so povabilo sprejeli. Ko so ti hoteli v cesarski grad, je priredilo poljsko prebivalstvo burne protestne demonstracije, da prepreči njih udeležbo na banketu. Še le, ko je dobila policija pomoč orožnikov, se je posrečilo napraviti prosto pot.

Dogodki na Kitajskem.

London, 28. avgusta. »Morning-post« poroča iz Šangaja: General Cansun je brzojavil, da je njegova konjenica ob 10. dopoldne prispela v Nanking. Bivši gubernator v Anhuju, ki je pred kratkim došel v Nanking, da pomaga pri odporu, je odkaral včeraj proti Vuhuju.

Mehika.

Washington, 28. avgusta. Z vlakom, s katerim se je odpeljal poslanec Zedinjenih držav Lind v Vera-Cruz, se je odpeljalo tudi mnogo Amerikancev.

Washington, 28. avgusta. Ker mehiškanski predsednik Huerta do določenega roka ni ugodno odgovoril, je predsednik Zedinjenih držav Wilson prebral kongresu poslanico. Poslanica je sestavljena zelo miroljubno in prijateljsko ter naglašala potrebo postavne in pravilne vlade v Mehiki. Lindova misija ni imela uspeha, vendar pa so Zedinjene države pripravljene pripomoči sanaciji razmer. Ker Mehika pogojev Zedinjenih držav ne sprejme, morajo vsi Amerikanci nemudoma zapustiti Mehiko in prenehati mora eksport orožja v Mehiko. Vse interesirane velesile podpirajo Zedinjene države. Predsednik Wilson je sporočil tudi notu mehiškanske vlade, v kateri ta odklanja predloge Zedinjenih držav in zahteva priznanje mehiškanske poslanika v Washingtonu in sedanje mehiškanske vlade.

Washington, 28. avgusta. Mehikanski zunanji minister Gamboa je poslal v zadnjem trenutku Lindu noto, v kateri pravi, da bi pomenilo premirje z vstašji premirje z banditi. Zahteve Zedinjenih držav so tako ponižujoče, da ne bi bile dopustne niti v mirovni pogodbi po popolnem porazu. Vendar se je mehiška vlada odločila iz spoštovanja do Zedinjenih držav, da hoče zahteve svoje sosedje vzeti v pretes in na nje odgovoriti.

Washington, 28. avgusta. Predsednik Zedinjenih držav Wilson je pozval vse Amerikance v Mehiko, da naj takoj zapuste deželo. Ameriška poslaništva so dobila povelje, da naj sporoče vsem civilnim in vojaškim oblastem, da bodo Zedinjene države zahtevale od njih obračun in da so odgovorne za vsako krivico, ki se bo zgodila ameriškemu prebivalstvu na življenju ali premoženju.

Brazilijska.

Rio de Janeiro, 28. avgusta. Listi priobčujejo manifest pretendenta za brazilskega predsedništvo, princa Louisa Braganškega, v katerem se stavi na razpolago svoji domovini.

Dunaj, 28. avgusta. Tukajšnji brazilske poslanik ne ve ničesar o manifestu princa Miguela Braganškega v Rio de Janeiro. Pač se vrše v Braziliji sedaj volitve predsednika. V Braziliji pa ni prave monarhistične stranke in nihče par monarhistov, kar jih je v Braziliji, politično nima nobene veljave.

Dogodki na Balkanu.

Odrinsko vprašanje.

Petrograd, 28. avgusta. Zdi se, da so ruski vladni krogi do najvišjih krogov odločeni za sedaj opustiti vsako diplomatično iniciativo v odrinsko vprašanje, zlasti ker ne more računati Rusija na podporo s strani entente. V merodajnih ruskih krogih so vedno bolj prepričani, da odgovarja dejstvo, da ostane Odrin Turčiji, mnogo bolj ruskim interesom, kakor eventualna zopetna utrditev Odrina s strani Bolgarske, kar bi pomenilo neprestano ogrožanje Rusije.

Carigrad, 28. avgusta. Očividno inspirirani članki turškega časopisja trde, da se je Rusija popolnoma odrekla vsaki nadaljnji akciji v odrinskem vprašanju in priznala sedanje stanje kot definitivno. Listi opirajo to svojo trditev na dejstvo, da so ruski državni zapustili Petrograd. Listi

izrekajo prepričanje, da se bo sklenila po zaključenju sedanjih pogajanj bolgarske vlade s Turčijo ozka defenziva in ofenzivna zveza.

Pariz, 28. avgusta. »Matin« poroča iz ofic. turških virov, da bo Turčija vstajala proti Bolgarski na meji, ki jo je označila v noti na velesile 19. julija. Pač pa je Turčija pripravljena odstopiti Bolgarski več vasi ob Črnem morju, ki imajo skoro izključno bolgarsko prebivalstvo, ter skleniti z Bolgarsko ugodno trgovinsko pogodbo za dobo 10 let.

Reforma v bolgarski vojski.

Sofija, 28. avgusta. Vojno ministrstvo bo odpravilo določbo, da mora imeti vsak častnik enega vojaka za postrežbo. Služabnike bodo imeli samo polkovniki. S tem pridobi vojska najmanj 2000 mož.

Izpremembe v grškem ministrstvu.

Atene, 28. avgusta. Novi zunanji minister Panas je intimen prijatelj Venizelosa. Posle prevzame v ponedeljek. Dosedanji zunanji minister Coromilas pride kot poslanik v Rim.

Hamidie.

Carigrad, 28. avgusta. Križarka »Hamidie«, ki je delala Grkom toliko preglavice in ki je prišla tudi pred Ulčinj, je dospela v Smirno, kjer jo je turško prebivalstvo navdušeno sprejelo.

Izpred sodišča.

Izpred tukajšnjega porotnega sodišča.

Jetičen zavarovanec.

(Nadaljevanje in konec.)

Uvodoma popoldanske razprave je vprašal predsednik Možeke o v o, zakaj je napisala v pismu na zavarovalnico, v katerem pismu je zahtevala zavarovalnino, da je Berlec nenadoma umrl. Žena je odgovorila, da Berlec ni bil še tako slab, hodil je še okoli hiše in niso pričakovali tako nenadne smrti. Naenkrat ga je prišlo, obležal je in v dveh dneh je bil mrtev. To dejstvo je ona smatrala za nenadno smrt. — Predsednik je nato zaslišal oboženo Martinijsko, ki je zaradi raznih manjših sleparij, katere je izvršil po raznih krajih pod predtvezo, da nima denarja, da je bil okraden in da plača za njega zavarovalnica, ki se je seveda odrekla vsakemu plačilu. Martinjak, ki se sploh cel čas zelo spretno in dobro zagovarja, oporeka trditvi, da bi bil imel namen dotične stranke ogoljufati. Vsled nekulance zavarovalnice »Alianza«, ki ga je kot svojega zastopnika puščala v gmotnem oziru večkrat na cedilu, dasi ji je sicer dobro služil, je bil primoran delati semintja dolgove, katerih en del je tudi odplačal, ko je dobil denar od zavarovalnice, en del pa je ostal dolžan, ker je bil v tem času aretiran. Priče, ki so bile zaslišane glede tozadevne krivde, so potrdile njegove dolgove. Zastopnik družbe »Alianza«, Nemec, izraelit, ki je položil judovsko prisego, je izjavil, da je bila družba od tega slučaja z Martinjakom zadovoljna. Tudi mu je njegovo delo precej dobro plačevala. Prve ponudbe glede Berleca družba ni vsprejela, ker se je zdelo družbi sumljivo, da bi mogel navaden lesni delavec pačevati take premije. Drugo ponudbo pa za 5000 K je družba vsprejela zato, ker ji je Martinjak poročal, da Berlec ni navaden delavec, marveč predelavec, ki se udeležuje tudi kupčije posebej pri nakupu lesa. Po sprejetju zdravniškega izvida je bila pogodba sklenjena. Po smrti Berleca je družba čakala natančnih pojasnil o smrti zavarovanca, cela stvar se jim ni zdela umevna in uvedla se je preiskava, ki je dognala sleparijo. Razne druge priče so potrdile v celoti obtožnico, glede obtoženke Možekeve pa so izpovedale, da je Možekeva duševno manj razvita in obenem precej vdana pijači, kar tudi zelo slabo vpliva na njen duševni razvoj. Po govoru državnega pravdnika dr. Neubergerja, ki je zahteval krivdorek Možeke in Martinjaka, sodbo glede Možekeve pa, ki se mu zdi duševno manj vredna in nesamostojna, prepustil porotnikom, so govorili zastopniki obtožencev. Predlagali so v zmislu zagovora, ki se je razpletel med obravnavo, oprostitve svojih klientov. Po repliki predsednika senata so porotniki vprašanje glede krivde zakonskih Možek zanimali, potrdili pa so krivdo glede Martinjaka. Sodišče je torej opustilo zakonska Možekeva, zavarovalnega potnika Martinjaka pa je, oziraje se na številne olajševalne okoliščine, obsodilo na 13 mesecev težke ječe, poostrene s postom in trdim ležiščem vsako četrtno. V kazni se mu všteje trimesečni preiskovalni zapor. — Martinjak je kazni vsprejel, prosil pa je, da se mu dovoli za nastop kazni en mesec odloga. Njegov predlog je bil zavrnjen in Martinjak je moral nastopiti takoj kazni.

Izpred porotnega sodišča v Novem mestu.

Novo mesto, 26. avgusta.

Marijina devica — detomorilka. Marija Kalčič, 28 let stara, dnarica, doma iz Vinice, bivajoča v Zalogu pri Šmarjeti je imela že pred 4 leti nezakonskega otroka. Ker mačeha ni trpela, da bi fant, s katerim je imela Marija Kalčič otroka, zahajal v hišo, je Kalčič odšla v Zalog. Fant ji je sicer oblubil, da jo vzame, ko pa je postala drugič noseča, jo je popihal v Ameriko. Pač pa je pred svojim odhodom vsaj za botra preskrbel in pa tudi za prvega otroka, da so ga njegovi starši vzeli. Po izpovedi žensk iz dotičnega okraja, je bila Marija Kalčič ves čas odkar je imela razmerje z Janezom Sinkovcem, v Marijini družbi. 4letnega nezakonskega otroka, drugega pa že na potu na to revno zemljo, pa Marijina devica...? Obtoženka je priznala dejanje in priznala tudi, da je že mesec pred porodom sklenila otroka usmrtiti. Izgovarja se, da jo je v to silila beda in skrb za drugega otroka. Dne 26. junija je porodila, pa je otroka prestregla, vzela cunj, jo zvilila in zatlačila s prstom skozi usta v grlo. Nato je usta še z eno cunj zamašila, vsled česar se je otrok zadušil. Po tem dejanju ga je nesla v drvarnico in ga tam ob zidu zakopala. V nedeljo je šla k maši, kjer so ženske takoj opazile, da je »prazna«. Ko so prišli orožniki, je tajila porod, potem ko je bila po babici preiskana, se je vdala, da je porodila mrtvo dete. Babica Ana Kumer ji je na dušo pihala, naj le vse prizna, »pa Mariji Materi božji naj se priporoči.« Ko jo je drugo jutro babica v zaporu obiskala, je na njeno vprašanje zakaj je ta strašni greh storila, odgovorila: »Sam hudič me je zmotil.« Še le 5. julija je vse priznala in tudi pokazala, kje je otrok pokopan. Z ozirom na to, da so porotniki dan prej v slučaju detomora izrekli oprostilno sodbo, je občinstvo z veliko napetostjo pričakovalo, kako bodo porotniki ta v bistvu isti slučaj razsodili. Porotniški izrek se je glasil: **soglasno detomora kriva.** Marija Kalčič je bila obsojena na 3 leta težke ječe. Ko jo predsednik po prečitani obsojbi vpraša, če se misli zoper obtožbo pritožiti, se ni mogla odločiti ne za eno, ne za drugo stran. Naposled pa jo je najbolj skrbelo samo to, koliko postov so ji naložili.

Uboj v Rožnem Dolu. Jože Sutič je eden tistih, ki svoj trdo zaslužen denar sproti zapijejo. Sutič je delal na prosti med Rožnim Dolom in Prelogami in stanoval v Rožnem Dolu. Dne 25. maja je dobil predurjem 15 K, da si v Semečju nakupi razne potrebščine. Res je šel v Semečje, toda namesto da bi si bil kaj nakupil, je samo popival po gostilnah in napravil 8 K. Ob povratku domov, se je zglasil še na Prelogah, kjer je zopet zapil blizu 4 K. Od tod se je vrnil v Rožni Dol, šel zopet v gostilno, od tam pa v delavsko kuhinjo. Namesto da bi bil večerjal in šel spat, si je vzel samo kos kruha in zopet odšel v drugo, Jakobovo gostilno. Tu je med drugimi sedel delavec Stojan Gostovič. Sutič je navzoče tovariše pozdravil, nakar je Gostovič odzdravil z znano psovko. Sutič se je čutil vsled teže vžaljenega in je takoj pograbil nasprotnika, nakar se je med njima začelo prervanje. Navzoči so mislili, da bo to ruvanje minilo brez posebnih posledic. Kar Sutič zagradi za nož in z njim Gostoviča trikrat sune proti trebuhu. Eden sunkov je bil tako silovit, da je možna ostrina prerežala obisti. Zaklanega Gostoviča so položili na posteljo, poklicali takoj zdravnika, ki je rano zašil. Toda zdravniška pomoč je ostala brez uspeha. Gostovič je uro po dejanju na notranjem izkrvavljenju umrl. Ubijalec je po dejanju zbežal in nasproti svojim tovarišem priznal, kaj je storil. Danes se obtoženec zagovarja s popolno pijanostjo in da je svoj čin storil iz strahu pa tudi iz jeze, ker je Gostovič psoval njegovo mater. Po več pričah pa je dokazano, da Sutič ni bil do nezvesti pijan, da je Gostovič takoj vzjel omenjeno psovko nazaj, da ga je Sutič napadel in da ni bilo prav nobenega vzroka, da ga je na tak silovit način zaklal. Komaj 20 let starega Jožeta Sutiča je sodišče obsodilo na 3 in pol leta težke ječe.

Listnica uredništva.

Gosp. Janko Vozel, učitelj v Trebnjem: Izjavljamo, da niste v nobeni zvezi z notico, ki je izšla v »Slov. Narodu« št. 194 pod naslovom »Težka nesreča«.

Prečitane časopise v šentjakobskem okraju

sprejema vsako sredo zvečer od 7. do 8. ter vsako nedeljo dopoldne od 11. do 12. »Gospodarsko napredno društvo za šentjakobski okraj« v društveni sobi, Vožarski pot 4, da jih potem odda ljudem, ki drugače ne pridejo do branja, pa radi bero.

Jedni odsek tel. društva „Sokol“

Ljubljani

vabi svoje člane na sestanek, ki se vrši v petek, dne 29. t. m. ob pol 9. uri zvečer pri »Tratniku«. — Razgovor o župnem izletu na Vrhniko.

Vabljo se tudi bratje, ki žele pristopiti k odseku.

Današnji list obsega 6 strani.

Izdajatelj in odgovorni urednik: **Valentin Kopitar.**
Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Mnenje gosp. dr. H. Wimmerja, Ischl.

Gosp. J. Serravallo

Trst.

Vaše železnato kina vino Serravallo priznane kakovosti, se samo hvali in vsak zdravnik ga vedno radevolje predpisuje v navedenih slučajih bolnikom, ker ono je ravno tako uspešno, kakor prijetno pri vživanju.

Ischl, 17. julija 1911.

Dr. Wimmer.

Bay - rum s konjčkom

tvrdke Bergmann & Co, Dečin na Labi ostane prej ko slej najboljši vseh vod za glavo, za racionalno negovanje las, zabranjuje vsakršno tvoritev luskin, prezgodnje osive nje in izpadanje las ter jači lasne korenine. Premnogo priznanj. V steklenicah po K 2— in K 4— se dobiva po vseh lekarnah, drogerijah, par fumerijah in brivnicah.

Borzna poročila. Ljubljanska

„Kreditna banka v Ljubljani“.

Uradni kurzi dunajske borze 28. avgusta 1913

Maložboni papirji.	Denarji	Blagovna
4% maleva renta	82-10	82-30
4 1/2% srebrna renta	85-75	85-95
4% avstr. krona renta	82-25	82-45
4% ogr.	81-40	81-60
4% kranjsko deželno posojilo	—	94-50
4% k.o. češke dež. banke	84-50	85-50

Srečke.	453—	463—
Srečka iz l. 1860 1/2	665—	—
„ „ 1864	290—	300—
„ „ 1868	279-75	289-75
„ „ 1872	251-50	261-50
„ „ 1876	233-50	241-50
„ „ 1880	469—	479—
„ „ 1884	474—	484—
„ „ 1888	63-75	67-75
„ „ 1892	54-50	58-50
„ „ 1896	33-80	37-80
„ „ 1900	27-95	31-95
„ „ 1904	233—	236—

Dalinos.	415—	420—
Ljubljanske kreditne banke	623-75	624-75
Avstr. kreditnega zavoda	513—	514—
Dunajske bančne družbe	123-10	129-10
Južne železnice	703-30	704-30
Državne železnice	946-50	947-50
Alpine-Montian	350—	354—
Češke sladkorne družbe	263-25	264-25
Zivnostenske banke	—	—

Valute.	11-43	11-47
Cerklje	118-15	118-45
Frankl	95-60	95-85
Lire	95-65	95-90
Rublj	93-80	94—

Zitne cene v Budimpešti.

Dne 28. avgusta 1913.

Termin.

Pšenica za oktober 1913.	za 50 kg	11-48
Pšenica za april 1914.	za 50 kg	11-95
Rž za oktober 1913	za 50 kg	8-79
Oves za oktober 1913	za 50 kg	8-29
Koruzna za avgust 1913	za 50 kg	8-26
Koruzna za sept. 1913	za 50 kg	8-25
Koruzna za maj 1914	za 50 kg	7-52

Meteorološko poročilo.

Vidna nad morjem 306-2 Srednji zračni tlak 736 mm

AVGUST	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo
27.	2. pop.	739-0	22-5	sr. jvzh.	jasno
	9. zv.	739-5	17-5	sl. zah.	del. oblač.
28.	7. zj.	738-7	11-6	sl. svzh.	megla

Srednja včerašnja temperatura 17-3, norm. 17-6. Padavina v 24 urah 0-0 mm.

Tužnim srcem javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je naš predragi soprog in oče, gospod

Alojzlj Huth

c. kr. finančni komisar v p.

danes zjutraj po dolgi in mučni bolezni v 42. letu svoje starosti izdihnil svojo blago dušo. 2035

Pogreb premilega pokojnika bo v soboto, 30. avgusta ob 4. uri popoldne v Podkorenu pri Kranjski gori iz hiše žalosti, Podkorenem 1, na ondodno pokopališče.

Sv. maše zadušnice se bodo služile v cerkvi Podkorenem.

Predragega rajnika priporočamo v blag spomin.

Podkorenem pri Kranjski gori, 28. avg. 1913.

Mihaela Huth roj. **Rasinger**, soproga.

Srečko in **Nuša**, otroka.

I. slov. pogrebni zavod Jos. Turk.

Zahvala.

Za vsa ljubezniva sočutja povodom mučne bolezni in smrti naše nadvse ljubljene mame, stare matere, gospe

Marije Brecljnik

kakor tudi za prekrasne darovane vence ter za mnogoštevilno častno spremstvo k zadnjemu počitku, izrekamo vsem dragim sorodnikom, prijateljem in znancem našo najiskrenejšo zahvalo.

Sp. Šiška, dne 27. avgusta 1913.

Žalujoči ostali.

Narodna knjigarna v Ljubljani

Prešernova ulica št. 7.

priporoča

kanceliski, konceptni, dokumentni, ministrski, pisemski, ovitni in barvani papir

Kasete s pisemskim papirjem.

Zrgovske knjige

v vseh velikostih, črtane z eno ali z dvema kolonama, vezane v papir, platno ali polusnje.

Odjemalne knjižice po različnih cenah.

Zalaoga šolskih zvezkov in risank.

Zavitke za urade v vseh velikostih.

Velika izber

vseh pisarniških potrebščin, svinčnikov, peres, poročnikov, radirk, kamenčkov, tablic, gobic, črnila itd.

Barve za šole in umetnike.

Razglednice

pokrajinske, humoristične, umetniške vseh vrst, od najpreprostejših do najfinjših.

Albumi za slike in dopisnice, vezane v pliš in v usnje.

Poezijske knjige.

Podobice za otroke.

Leseni okvirčki za razglednice.

Risalne deske, trikotniki, palete, risalna ravnila, tuše, čopiče.

Notesi in tintniki.

Na rejo vzame

2 — 3letno punčko

zdravih staršev, boljše rodbine, zak. ali nezak., proti zmerni odškodnini uradnikova soproga brez otrok. Ponudbe pod: „Ljubljana“ na upr. »Slov. Nar.«. 3015

Dijaki

se sprejmejo na hrano in stanovanje.

Kje pove iz prijaznosti upravništvo »Slovenskega Naroda«. 3018

Sprejme se učenec

s primerno šolsko naobrazbo v špecerijsko trgovino I. Perdan, Ljubljana. 2933

Naprodaj je

pes fermač

posebno dober vodni apotér. Izve se v restavraciji **Schmidt (Friedl)**, Ljubljana. 3013

Vrtnar

popolnoma zmožen v sadjerejski in zelenjadni stroki, se išče. Vstop takoj. Ponudbe na oskrbništvu graščine

Jmpolca, p. Radna pri Sevnici.

Gospodična

katera je sedela v nedeljo z materjo in sestro z zelenkasto obleko na veselici v Ljubljani dne 17. t. m. v bližini vinskega šotora, je naprošena, da blagovoli poslati svoj naslov pod šifro „Vis-a-vis“ na glavno pošto v Trst v svrhu korespondence pod ugodnim pogojem. 3032

Učenec

ki ima veselje do trgovine 13—14 let star, čvrst, nekoliko tudi nemščine zmožen ter poštenih staršev sprejme se v polno oskrbo ali pa

učenka

v starosti 14—15 let, s hrano in stanovanjem, drugo od doma, sprejme v trgovino z mešanim blagom

Jv. Razboršek v Smartnem pri Litiji.

Kazensko-pravdni red

z dne 23. maja 1873 štev. 119 državnega zakonika z dodanim

zvišitvenim propisom

in drugimi zakoni in ukazi kazenski postopek zadevajajočimi.

Trdo vezan 5 K 60 v., po pošti 5 K 80 v.

Narodna knjigarna v Ljubljani.

Učenec

za fotografsko obrt

se takoj sprejme. Kje, pove upravništvo »Slov. Naroda«. 2982

Kontoristinja

s popolnim znanjem slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi, strojepisa in dobra računicarica se sprejme. Reflektira se le na boljše moč. Začetnice imajo prednost. Pismene ponudbe z navedbo sedanjega slušbovanja pod „Zmožnost“ na upravništvo »Slovenskega Naroda«. 3000

Išče se abiturijent

ali abiturijentinja, (od učiteljskega), ki bi pomagal učiteljski kandidatini pri pripravljanju za zrelostni izpit do 20. septembra. — Ponudbe pod „V. S. 3022“ na upravništvo »Slovenskega Naroda«. 3022

Dva

3014

pekovska vajenca

sprejme takoj pekarija

Schrey v Ljubljani, Gradišče št. 5.

Iščem samostojno

3029

kuharico

v trgovsko hišo v mestu na deželi. Plača po dogovoru, vstop takoj. Ponudbe pod „Kuharica 3029“ na upravništvo »Slovenskega Naroda«.

Izurjen uradnik

se sprejme

2996

v pisarni notarja Kazimira Bratkovič v Ptuj. Plača po dogovoru. — Vstop takoj.

Sveže koroške

3024

brusnice

(Preisbeeren) razpošilja po povzetju 5 kg K 3-40, razpošiljalnica sadja

O. STREIT, Beljak.

Trgovci, zahtevejete ponudbe.

Narodna knjigarna v Ljubljani

ima v zalogi lepo zbirko

HRVAŠKIH KNJIG

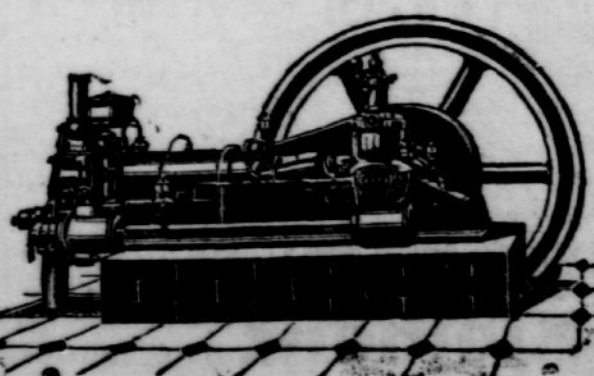
ki jih prodaja

antikvarično

po izredno nizkih cenah.

Svetovno znani! Originalni motorji „Otto“

3497

za bencin, bencol, petrolin, surovo olje, sesalni plin, svetilni plin i. t. d.

Motorji za surovo olje „sistem Diesel“. Bencinove lokomobile.

Najmodernejša konstrukcija.

Največja tvornost! Najvarčnejši obrat!

Doslej prodanih čez 117.300 motorjev z 1.212.000 konjsk. silami.

Specialni prospekt 541 gratis.

Langen & Wolf, Dunaj X., Laxenburgerstr. 53. sl.

Zastopstvo Heckl & Pohl, Trst, Via Torre Bianca 10.

Telefon št. 10.

Leta 1873. ustanovljena delniška družba

Telefon št. 16. 982

Kranjska stavbinska družba v Ljubljani

Stavbno podjetništvo; pisarna za arhitekturo in stavbno-tehniška dela; tesarstvo in mizarstvo s strojnim obratom za stavbna in fina dela; opekarne s strojnim obratom v Kosezah in na Viču; kamnolomi v Podpeči in v Opatiji. — Priporoča se za stavbna dela vsake vrste.

Klavir

(firme Schnabel) 2207

se prodaja.

Naslov pove upravnštvo »Sl. Naroda«

Kemična tvornica Traiskirchen pri Dunaju, Lieblein & Co.

Cementna malta, beton, apnena malta napravi neprodorne za vodo samo

STEARIT

(obl. varovano.) 2291

Najidealnejše sredstvo za osušenja vseh vrst zadržanje talne vlažnosti.

Nepremočljive fasade z apneno malto.

Zastopstvo in zaloga: F. P. Vidic & Comp., Ljubljana

Kontoristinja

z večletno prakso 2992

želi spremeniti službo.

Pismene ponudbe pod „spremena“ na uprav. »Slov. Naroda«.

Sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica.

Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetje in smrt z manjšajimi se vplačili.

„SLAVIJA“

v. v. vzajemno zavarovalna banka v Pragi. v. v.

Rezervni fond K 58,461.432-56 — Izplačane odškodnine in kapitalije K 123,257.995-77

Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vseskozi slovansko-narodno upravo.

Vsa pojasnila daje čigar pisarne so v lastni bančni hiši v Gosposki ulici št. 12.

Generalno zastopstvo v Ljubljani

Zavaruje poslopja in premočnine proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Skode cenjuje takoj in najkulantneje. Uživa najboljši sloves, koder posluje.

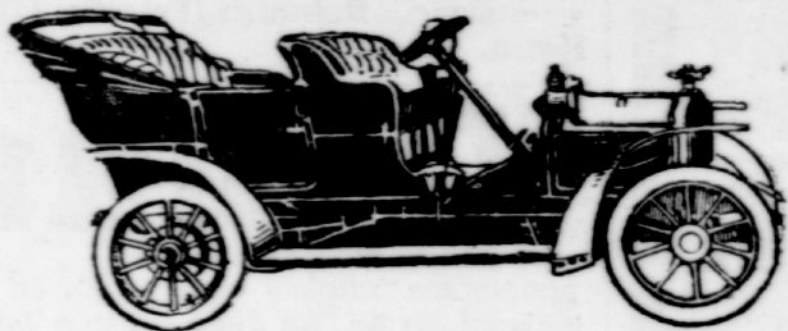
Pozor! Sprejema tudi zavarovanja proti vlomski tatvini pod zelo ugodnimi pogoji. — Zahtevajte prospekte!

Prva kranjska tovarna vozov Peter Keršič,

nasl. brata Oroszy

v Spodnji Šiški pri Ljubljani

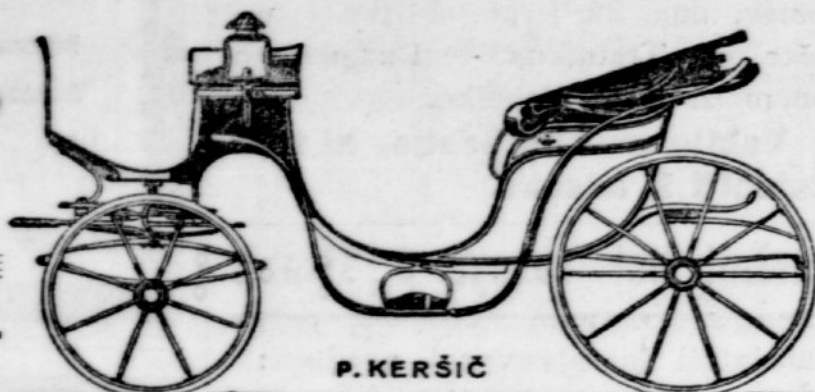
prodaja zaradi prevelike zaloge vozov, eno- in dvo-vprežne vozove pod ceno.

Obenem priporoča svojo bogato zalogo drugih vozov ter pošlje cenike brezplačno.

Tudi vsa tozadevna popravila in dela se po najnižji ceni izvršujejo.

Tovarna izdeluje tudi avtomobilске karoserije za vse vrste avtomobilov.

P. KERŠIČ

Redek priložnostni nakup.

Mlinsko posestvo

poleg mesta z velikim prometom na Stajerskem, ob železnici, vedno ledu prosta vodna moč, prav dober zaslužek. Cena z gospodarskimi poslopi in zemljišči K 30.000. To posestvo se samo zaradi starosti in bolehnosti lastnika **prodaja** iz proste roke. Naplacho K 8000. Dopisi pod „Gelegenheit št. 65626“ na anončno ekspedicijo Schalek, Dunaj I., Wollzeile 11. 3007

Kontoristinja

zanesljiva, z lepo pisavo, slovenskega in nemškega jezika v pisavi zmožna, **se sprejme takoj.**

Naslov pod „zanesljiva 2999“ na uprav. »Slov. Naroda«.

Izborna sredstvo

zoper vse

2860

želodčne

bolezni in motenje prebave je Stomoxigen. Če bolestate na hemeroidih, želodčni kislini, napenjanju, glavobolu, točenju srca, bolestit v hrbtenici in v jetrah, če ste nervozni, se počutite oslabelega ali pobitega in če nimate teka, nabavite si takoj v bližnji lekarni Stomoxigen. Večji del zgoraj navedenih boleznih izvira iz infekcije čreves in se je v teh slučajih Stomoxigen izborna obnesel. Ta preparat razvija v želodcu kisik, ki umori bacile, izčisti želodec in učinkuje oživljajoče in okrepačoče. En poskus vas bo prepričal o izbornosti tega sredstva. — Dobiva se v skoraj vseh lekarnah ali pri

generalnem skladišču za Avstro-Ogrsko: Josip pl. Török, Budimpešta VI., Király utca 12.

Hiša na deželi v celjski okolici.

Priložnostni nakup. 2960

4 sobe, 2 kuhinji, 2 jedilni shrambi, 2 drugi čumnat in različni postranski prostori, pralnica z dvema kotloma, velike drvarnice, 2 svinjaka, vse z opeko krito, dvorišče za perutnino, velik izboren zelenjadni vrt, vse prisojno ležeče, brez prahu, z lepim razgledom na okoli ležeče gozdovite vrhove in na 10 minut oddaljeno mesto, 10 let davka prosta **se prodaja**. Cena 12.000 K, na roko 2 do 3500 K. Pojasnila daje g. **Mihail Maček**, čevljarški mojster v Celju, Cerkveni trg št. 1.

NA IZBIRO pošilja tudi na deželo:

BLUZE krila, kostume, nočne halje, perilo in vsako modno blago.

Zelo solidna trrdka:

M. Krištofič - Bučar

Ljubljana, Stari trg 9. Lastna hiša.

Neprekosljiva v

otroških oblekah

in krstni opravi.

Prodaja se v Ronkih pri Trziču (Monfalcone) 3005

dve hiši

s hlevom, velikim skladiščem in prostorom primernim za tovarno v obsegu 3000 m² skoro v sredi vasi, primernim za skladišče, trgovino ali sploh za industrijo. Posestvo je oddaljeno 5 minut od južne železnice na eni in toliko na drugi strani od drž. železnice. Od Trziča, kjer je središče industrije je oddaljeno 2 km. Cena po dogovoru.

Posestvo v izmeri 25 000 m² pripravno za veliko industrijo tudi sredi vasi z velikim prostorom na trgu, kjer je hiša in hlev. Pripravno za industrijo. Pojasnila daje naravnost g. **G. Olivetti**, farmacist v Ronkih pri Trziču, Primorsko.

48 urah

ozdravi brez vbrizganja pri gospodih in damah vse bolezni spolovil, iztok, kapavico, bolezni v mehurju, kjer drugi pomočki odpovedo.

Hernial - Dragée

Škatlja (100 kom.) K 5.—. 2 škatlji za 13 eno zdravljenje. — Izdeluje

Betta Laboratoire de Produits Chimiques à Paris

Dobiva se pri gen. zalogi za Avstro-Ogrsko: Lekarna Martabill, Budapešta, VI. Liszt Ferenc-tér 20 po povzetju ali ako se znesek pošlje napre.

PALMA

Presim samo podpetnike PALMA! najtrdnjše od vseh!

Ventilni vozovi.

14/18, 24/28 in 40/45 HP

se dobavijo lahko takoj.

Brezventilni vozovi

25/30 in 30/35 HP

na kratek dobavni rok.

Liberška tvornica avtomobilov dr. z o. z. Liberce.

Zastopstvo za Kranjsko:

Karel Čamernik & Ko., Ljubljana.

Čitajte v Vašo lastno korist!

V današnjih težavnih razmerah **zamorete obogatiti le s srečko!** **TURŠKA SREČKA** je v to svrhu **prva in najpriporočljivejša srečka**, ker ima šest žrebanj vsako leto, ker znašajo glavni dobitki vsako leto 400.000, 400.000, 400.000, 200.000, 200.000 in 200.000 zlatih frankov, ker vsaka srečka mora zadeti najmanj 400 frankov, ker je tedaj zanjo izdan denar varno naložen kot v hranilnici, **POZOR!** Prihodnje žrebanje se vrši 1. oktobra 1913!

1 turška srečka z 10 žrebanji vsako leto na me-
1 srečka italij. rdečega križa sečne obroke po samo 6 kron.

2257 Natančnejša pojasnila pošlje vsakomur brezplačno

Česke industrijske banke glavno zastopstvo v Ljubljani.

Sprejmejo se provizijski zastopniki pod ugodnimi pogoji.

ELKA

Modely 1913

7/20 HP 13/30 HP

16/40 HP

Laurin & Klement

del. dr.

Tvornica v Mladi Boleslavi.

Naročila sprejema A. Parzer-Mühlbacher,

Imperialgarage, Gradec, Postalozustrasse 37.